NATIONAL LIBRARY
DEC 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121, 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, DECEMBER 2, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

85. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 2. DECEMBRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25. centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7947. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

18. novembra atceres aktā Hamiltonā 21. novembrī svētku runu teica LNAK politiskās nozares vadītājs V. Upeslācis, pirmais no kreisās, tad: Hamiltonas pilsētas galva V. Kops, sarīkojuma norises vadītāja Daina Trinīte un rīcības komitejas priekšsēdis E. Pulciņš. Pa labi — Akta ievadījumā pie Brīvības pieminekļa attēla ziedus noliekot, no kreisās: Indra Pulciņa, Velta Dāboliņa un Pēteris Lapiņš.
Foto: J. Gailītis

BPLA atgādina latviešu tautas tiesības

IESNIEGTI MEMORANDI ČETRIEM RIETUMVĀCIJAS POLITISKĀS DZĪVES VADĪTĀJIEM

Amerikas latviešu apvienība un Latviešu nacionālā apvienība Kanadā valžu kopsēdē 24. oktobrī Sirakūzās vienojās, ka tieši Latvijas neatkarības pasludināšanas dienā Brīvās pasaules latviešu apvienībai izsūtāms memorands Rietumvācijas kancleram un opozicijas partiju vadītājiem, atgādinot latviešu tautas tiesības. Tagad tas izdarīts, izsūtot ar šāgada 18. novembri datētus memorandus četriem Rietumvācijas politiskās dzīves vadītājiem, rakstītus vācu valodā. Iesniegumus parakstījuši BPLA priekšsēdis U. Grava un vicepriekšsēdis G. Meierovics.

Memorandā Rietumvācijas kancleram un sociāldemokratu partijas (SPD) vadītājam Vilijam Brantam sākumā norādīts uz BPLA šāgada 7. augusta telegrammu, sakarā ar Maskavā parakstīšanai sagatavoto Rietumvācijas un Pad. savienības varas nelietošanas līgumu, norādot, ka BPLA iesniedz šo memorandu kā demokrātiski ievēlēta visu no dzimtenes padzīto un tagad Eiropā, Amerikā, Kanadā un Austrālijā dzīvojošo latviešu pārstāvētāja, tāpat visas latviešu tautas vārdā, kuŗa spiesta dzīvot aiz dzelzs priekškara un tādēļ nevar pacelt savu balsi. Pēc šī paskaidrojuma memorandā kancleram Brantam teikts:

„Kaut Vācijas bundesrepublikas (Rietumvācijas, — ref.) un Pad. savienības 1970. gada 12. augustā parakstītā varas nelietošanas un sadarbības līguma ievadījuma formulā atzīti Apvienoto nāciju mērķi un principi, kā arī atsevišķo tautu ilgu vēlmes, abas līguma parakstītājas cita vidū apņemas ievērot un par neaizkaramām uzskatīt visu Eiropas valstu pašreizējās robežas. Kā izriet no Pad. savienības preses un kādas tā sauktās Vācu demokratiskās republikas, (Austrumvācijas — ref.) ministru padomes deklarācijām, šī līguma „pamatkodols esot otra pasaules kaŗa iznākumā Eiropā radušās teritoriālā status quo atzīšana". Ciktāl tas attiecas uz Baltijas valstīm — Latviju, Igauniju un Lietuvu, mums jāizsaka katēgorisks protests.

Savā 12. augusta runā Maskavā, domātā pārraidīšanai Vācijas bundesrepublikas iedzīvotājiem, Jūs, ekselence, izteicāties, ka Eiropa nebeidzas ne pie Elbas, ne pie Polijas robežas, un ka līgums neko un nevienu neapdraud. Tai pašā dienā Jūs galda runā Kremlī norādījāt uz sevišķu vēstures jēgu, atzīstot, ka tie, kas to mēģina pie mirst, ir slimi dvēselē. Jūs arī atkārtojāt, ka līgums nav vērsts ne pret vienu un kalpo visiem — valstīm un tautām abās Eiropas daļās.

Mums Jūsu Ekselencei tomēr jāaizrāda, ka pašreizējais status quo Baltijā ir tieša konsekvence 1939. gadā Hitlera un Staļina parakstītajam līgumam (sauktam par Ribentropa - Molotova paktu), ar kuŗu — par spīti kopīgajai gadsimtu ilgajai vēsturei, par spīti kultūras attieksmēm un pat par spīti visiem starp Vāciju un Baltijas valstīm pastāvošajiem starptautiskajiem līgumiem — trīs Baltijas valstis — Latviju, Igauniju un Lietuvu — nodeva Pad. savienības varā.

Mēs nevaram ticēt, ka cilvēks, kas pats cietis totālitārā tirannijā un cīnījies pret Hitleru un viņa politiku, nespētu saprast, cik ļoti cieš tie, kuŗiem joprojām jādzīvo totālitārā tirannijā, un mums būtu ļoti sāpīgi izjust, ka šo nelikumīgo un varmācīgo mūsu tēvzemes inkorporēšanu Pad. savienībā varētu atzīt. Šīs inkorporācijas līdzšinējā neatzīšana no rietumvalstu valdību puses, to vidū arī Vācijas bundesrepublikas, mūsu tautai, tāpat kā igauņiem un lietuviešiem, deva spēku padomju okupāciju tik ilgi izturēt, kamēr vēl ir cerības brīvību un neatkarību reiz atkal atgūt.

Par spīti visiem Pad. savienības centieniem dot Baltijas valstu inkorporēšanai tādu attaisnojumu, tai vēl nav izdevies iegūt brīvās pasaules starptautisku atzinumu šai rīcībai. Pat meli, ka Baltijas valstis tā sauktā „brīvā nobalsošanā" 1940. gada 14., 15. un 16. jūlijā pašas „labprātīgi" pievienojušās Pad. savienībai, līdz šim palikuši bez panākumiem. Tādēļ Pad. savienībai ir svarīgi ar Vācijas bundesrepublikas parakstīto līgumu izlietot tā, lai panāktu sava fait accompli

(Beigas 5 lpp.)

Izdots politisks bēglis

AMERIKĀŅU KRASTA SARDZE IZDEVUSI LIETUVIEŠU BĒGLI, KAS PĒC TAM LĪDZ NESAMAŅAI PIEKAUTS

Līdz šim nebija piedzīvots, ka politiskos bēgļus, kas pārbēg uz Rietumiem, tūlīt izdotu vajātājiem. Tagad tas noticis ASV teritoriālos ūdeņos, Masačuzetas piekrastē, kur uz amerikāņu krasta sardzes kutera „Vigilant" 23. novembrī aziltiesības meklējis Pad. savienības zvejas kuģa „Sovietskaja Ļitva" 30 gadu vecais lietuviešu radiotelegrafists, kas runājis četras — lietuviešu, vācu, krievu un angļu valodas. Uz ASV krasta sardzes kuģa uznākuši padomju jūrnieki, lietuviešu radiotelegrafistu turpat amerikāņu klātienē līdz nesamaņai piekāvuši, sasējuši un aizveduši atpakaļ uz sava zvejas kuģa, kur turpinājuši sišanu. Pēc šā vēl nepiedzīvotā gadījuma visā pēckaŗa laikā, kad apspiesto tautu politiskajiem bēgļiem nekad nav liegtas patvēruma tiesības Rietumos, prezidenta Niksona valdība pārplūdināta protestiem par ASV piekrastes apsardzības lēmumu. Beigt politiskā bēgļa aziltiesības padomju kuģa radiotelegrafistam.

Notikuma laikā ASV krasta sardzes kuģim „Vigilant" bija satikšanās ar padomju zvejas kuģi „Sovietskaja Ļitva" Masačuzetas piekrastē, lai vienotos par padomju kuģa zvejas vietām un zvejas tiesībām Ziemeļatlantijā. Padomju jūrnieki uznāca uz amerikāņu kuģa klāja kopējām sarunām, pēc tam viens no viņiem, lietuviešu radiotelegrafists, atteicās uz padomju kuģa atgriezties, lūdzot politiskā bēgļa patvēruma tiesības. Pretēji visiem līdzšinējiem morāliem un juridiskiem atzinumiem visā brīvajā pasaulē, pie amerikāņiem pārbēgušais lietuviešu jūrnieks izdots viņa vajātājiem, pie tam izdošana notikusi tagadējā civilizētajā pasaulē vēl nepiedzīvoti brutālā veidā — padomju jūrnieki atgriezušies uz amerikāņu kuģa klāja, bēgli piekāvuši, sasējuši un aizveduši.

Amerikāņu krastu apsardzības kuģa „Vigilant" kapteinis Ralfs Eustis vēlāk preses konferencē paskaidrojis, ka viņš atļāvis padomju

(Beigas 8. lpp.)

Nacionālā priekšzīme

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE TORONTO

Vai LNAK padomes vēlēšanu terminu pagarinās?

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs 24. novembra sēdē informēja, ka bez jau iepriekš pieteikušamies 5 LNAK mūža dalībniekiem starplaikā čeku par 100 dol. kā iemaksu vēl dibināmā neaizkaramajā Brīvības fondā atsūtījis torontietis Vilis Kaļiņš. Ar sevišķu gandarījumu un atzinības iepriecinājumu T. Kronbergs paziņoja, ka idejai par Brīvības fondu ar tieši Latvijas valstssvētkos, 18. novembrī, rakstītu pavadvēstuli atsaukušies kādas latviešu ģimenes 4 locekļi, atsūtot četrus iemaksas čekus, katru 100 dol. apmērā. Šie nacionālās priekšzīmes parādītāji ir Guntis Raimonds Bērziņš, Elmars Rolands Bērziņš, Emilija Bērziņa un Rolands Bērziņš. Ar to LNAK mūža dalībnieku skaits jau pirms Brīvības fonda oficiālās nodibināšanas un statūtu pieņemšanas pie audzis uz 10, gaidot tālākus sekotājus.

„Latviešiem lāga nepatīk, ja atsaņēmuši, kaut līdz vēlēšanu tergādina pienākumu pret tautu un miņa beigām vairs tikai trīs dienacionālā darba veikšanai prasanas. T. Kronbergs aizrādīja, ka naudu," ziņojis par Bērziņu ģimenes atsaucību tiešī Latvijas vēstures nozīmīgākajā dienā, uzsvēra T. Kronbergs, „tādēļ jūtos sevišķi iepriecināts, ka šai ģimenei mana uzruna 18. novembŗa aktā tomēr gājusi pie sirds, kaut runāju tieši par naudas lietām!"

Sēdes ievadījumā darbvedis J. Rolavs īsumā ziņoja par LNAK padomes vēlēšanu gaitu, norādot, ka atsevišķi tautieši LNAK birojā joprojām vēl pieprasa vēlēšanu materiālus. Līdz sēdes dienai jau bija saņemtas 932 vēlēšanu aploksnes. bet tā kā daudzās ir vismaz divas balsošanas zīmes, tad jālēš, ka jau ienākušais balsu skaits jūtami pārsniedz 1000.

Toronto latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieks A. Svenne izteica neapmierinātību ar vēlēšanu organizēšanu, jo rodas iespaids, ka vēlēšanu materiāli izsūtīti nepilnīgi. Viņš pārmeta, ka vēlēšanu materiāli izsūtīšanai biedriem nav nodoti kreditsabiedrībai, kas šo darbu būtu ātri un precīzi paveikusi, bet tagad daudzi kreditsabiedrības biedri vēlēšanu materiālus nav saņēmuši un tos pieprasa, jo ne jau visi ir locekļi draudzēs un DV organizācijā, kuŗas saviem biedriem vēlēšanu materiālus izsūtījušas. Atzīstot šādu rīcību par kreditsabiedrības ignorēšanu, A. Svenne aizrādīja, ka, to darot, vēlēšanu komisijai vajadzējis pašai izsūtīt vēlēšanu materiālus kreditsabiedrības biedriem pēc LNAK kartotēkas, kuŗai adreses nodotas. J. Rolavs uz šo pārmetumu atbildēja, ka vēlēšanu materiāli nosūtīti visām draudzēm un organizācijām, kuŗas tos izsūtīšanai pieprasījušas, kā bija aicinātas speciālajā vēlēšanu komisijas apkārtrakstā, bet no kreditsabiedrības šāds pieprasījums nav saņemts, uz ko Svenne savukārt paskaidroja, ka nav redzējis minēto apkārtrakstu, kas, varbūt, nosūtīts kādai citai kreditsabiedrības amatpersonai.

Arī T. Kronbergs izteica neapmierinātību ar vēlēšanu materiālu izsūtīšanu, norādot, ka 4 viņa ģimenes locekļi tos no savām draudzēm nav saņēmuši, varbūt tādēļ, ka jau sasnieguši pensijas vecumu un draudzes nodevas vairs nemaksā, tā neesot vairs attiecīgajā adrešu sarakstā. Līdzīgas domas izteica arī K. Priedītis,atzīstot, ka draudzes izsūtīšanas darbu veikušas paviršī vai visus draudzes locekļus vienādi nevērtē, bet J. Skrastiņš paskaidroja, ka Sv. Jāņa draudzē piedalījies vēlēšanu materiālu izsūtīšanas sagatavošanā un pats sūtījumus nodevis pastā. Materiāli izsūtīti visiem draudzes locekļiem savlaicīgi, bet arī viņam zināmi gadījumi, ka tie vēl nav saņemti.

Debatēs, kuŗās arī citi dalībnieki izteicās, ka zina tautiešus, kuŗi vēlēšanu materiālus vēl nav saņēmuši, kaut kur pastā „apgūlusies", Taču izsūtītie vēlēšanu materiāli nāk arī atpakaļ, kas liecina, ka vismaz daļa nesaņēmušo paši vainīgi, jo nav paziņojuši savām draudzēm vai organizācijām adrešu maiņas.

Šai sakarā A. Rāviņš ieteica vēlēšanu terminu pagarināt, iespiest vēlēšanu materiālu papildinājumu un presē aicināt visus nesaņēmušos tos pieprasīt, lai savu balsi varētu nodot katrs, kas to vēlas, bet līdz vēlēšanu termiņa beigām to vairs nespēj materiālu trūkuma dēļ. T. Kronbergs konstatēja, ka šīs ir pirmās LNAK padomes vēlēšanas, kuŗās jādzird, ka tik daudzi nav saņēmuši vēlēšanu materiālus, kuŗu nemitīgā individuālā pieprasīšana liecina, ka sabiedrībā par vēlēšanām interese liela. Tas rada neapmierinātību, tādēļ vēlēšanu termiņa pagarināšana būtu vēlama, taču šai lietā nekā nevar darīt LNAK valde, jo jautājumu var izlemt vienīgi vēlēšanu komisija. Tā kā tās nākošā sēde saņemto balsu tiesīguma izvērtēšanai paredzēta tikai 4. decembrī, komisijai sēdē būtu jāsanāk ātrāk, lai vēlēšanu terminu eventuāli pagarinātu. Mēģinājums vēl sēdes laikā telefoniski aizsniegt vēlēšanu komisijas priekšsēdi J. Grodni Mofatā palika neskmīgs. Tā valde nobalsošanā nolēma lūgt vēlēšanu komisiju, ievērojot pasta slikto darbību un faktu, ka daudzi vēlēšanu materiālus nav saņēmuši, vēlēšanu terminu pagarināt par vismaz divām nedēļām, lai ar vēlēšanu materiāliem pagūtu apgādāt visus, kuŗiem to vēl nav.

Debašu nobeigumā T. Kronbergs vēl informēja, ka vairākas grupas un organizācijas izplatījušas vēlēšanu uzsaukumus, aicinot balsot par saviem biedriem vai sev vēlamās nostājas kandidātiem, pret ko nav nekā iebilstama, bet nosodāms ir kāds anonims demagoģisks raksts, ko izplatīja nezināma „Hamiltonas neatkarīgo latviešu grupa". Ar šo rakstu, kuŗu vairākos eksemplāros saņēmis no sašutušiem tautiešiem, T. Kronbergs iepazīstināja arī valdi, taču sēdes dalībnieku vairumam šī raksta saturs jau bija zināms.

Sēdes turpinājumā A. Rāviņš ziņoja, T. Kronbergam teikto vēlāk papildinot, ka etnisko grupu kopīgi rīkoto pretkomūnistisko izstādi „Ļenins bez maskas" Toronto pilsētas valdes nama bibliotēkā laikā no 2. — 13. novembrim apmeklējuši, pēc bibliotēkas aplēsuma, 18.000 — 20.000 interesentu, lielākais skaits kādā skatē šīs bibliotēkas pastāvēšanas laikā. Iz-

(Nobeigums 4. lpp.)

PATEICAMIES

LOTUS FLOWERS

visiem tautiešiem tuvumā un tālumā, kas ilgus gadus velījuši uzticību mūsu

puķu un dāvanu veikalam LOTUS,

kāpēc tas kā vecākais latviešu saimnieciskais uzņēmums Toronto 6. decembrī var atskatīties uz

20 GADU PASTĀVĒŠANU.

Ceram uz tautiešu tādu pašu uzticību arī nākotnē.

INĀRA un ARVIDS TIRUMS

DAUGAVAS VANAGU TRADICIONĀLAIS ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ

notiks š. g. 5. DECEMBRĪ no pl. 10 — 8 vak. un 6. DECEMBRĪ no pl. 10 — 5 pēcp. DV NAMĀ — 125 Broadview Ave. Toronto.

- ROTAS
- LATVISKIE AUDUMI
- KERAMIKA
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- KOSMETIKA
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS
- GARŠĪGAS PUSDIENAS
- BAZĀRS
- DV KLUBS JŪSU RĪCĪBĀ

Dailamatnieki var pieteikties pie A. Šterna vakaros — tel.787-6265

Laipni lūdz apmeklēt RĪCĪBAS KOMITEJA

Ar spalvu - pa spalvai - pret spalvu

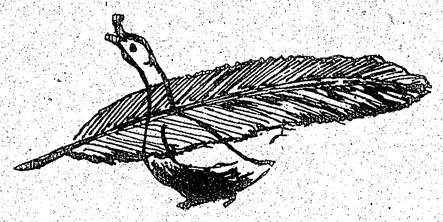

Cilvēku mudžeklis ir tāds dīvainu būtņu sakopojums; katrs par sevi ļoti labi apzinās, ka nevar bez citiem pastāvēt, bet tajā pašā laikā citus savas sugas pārstāvjus nevar ciest, un vislabprātāk redzētu pārējos iznīkstam bez ziņas un miņas.

Dzīvnieki kārtību katrs savā sugā un pat starp dažādām sugām izkārto bez rakstītām likumu grāmatām vai biedrību statutiem- vienkārši uz sugas sevis saglabāšanas un turpināšanas pamatprincipiem. Cilvēkiem šī lieta komplicētāka laikam tādēļ, ka arī pats cilvēks kā radījums ir komplicēts savu sevišķo dotumu — prāta un apziņas — sekās. Lai savas sugas savaldīšanai būtu kāds tiesisks iestādījums ar zināmām tiesībām un pienākumiem, cilvēku kopojumi izvēl valdību.

Būdami atšķirīgi savos uzskatos kā individi, arī cilvēku kopojumu domas dalās attiecsmē par nepieciešamās valdības formu un veidu. Anarchisti nešaubīgi tic, ka labākā valdība ir tā, kas nemaz neeksistē resp. netic jebkādas valdības nepieciešamībai; komūnisti ar bruņotu varu uzspiež un propagandē „visspēcīgas un nemaldīgas" (pēc politiskās doktrīnas) valdības nepieciešamības koneceptu, bet brīvās demokratijas aizstāvji noraida abas iepriekšējās valdības formas kā nepareizas, izšķiras par valdības formu ar ierobežotām valdīšanas garantijām un šo pilnu varu periodisku apstiprināšanu vai noraidīšanu.

Mums, latviešiem, jebkādas valdības formas izvēlēšanās tiesības pārejoši ir aizliegtas, bet tā vietā mēs, zināmas kārtības un koordinācijas ieturēšanai, un — mazliet ironizējot — gandrīz vai sociologisko sabiedrības institūciju procesu sekās, periodiski izvēlam pārstāvniecības mūsu patvēruma zemēs, tādējādi kompensējot mūsu „mazvērtības kompleksu" — nepalikt bez „valdības".

Kanadas latvieši bija šīs „valdības" personīgā sastāva izvēlēšanas procesā. Te nu arī sākās mana problēma. Ne jau par to ko, kur, kā un kādā veidā ievēlētie pārstāvji pārstāvēs mūs, bet gan — kurš, jeb kuri pārstāvēs tieši mani un tikai mani!

Izlasot visu uzstādīto 60 kandidātu vārdus un mikro- vai makroskopiskos pašu sniegtos aprakstus par sevi, visi, šķiet, bija kārtīgi latvieši. Īsi sakot — goda vīri un sievas (piedošanu — goda kundzes, jaunkundzes un kungi!). Daudzus pazinu personīgi, dažus tikai pēc vārda un pāris — tikai pēc „tautas teikām un pasakām"...

Gribēju visus vēlēt, jo katram kaut kas no mana ģimja un līdzības, tāpat izdarībām vai domāšanas bija, bet ievēlami bija tikai trīsdesmit. Tā nu bija jāpielieto, vai vismaz jāmēģina pielietot sociologisko izslāpošanas metodi apmēram šādā veidā: desmit sieviešu un divdesmit vīriešu; 5 inženieri, 5 dakteri, 5 kantoristi, 5 brīvo profesiju pārstāvji (sabiedriskie darbinieki), 5 strādnieki un 5 mācītāji; 10 jauniešu, 10 gandrīz jaunieši un 10 mazliet vecāki kā jaunieši; 6 rīdzinieki, 6 vidzemnieki, 6 kurzemnieki, 6 zemgalieši, 6 latgalieši; 10 no dīpīšu laika angļu zonas, 10 no amerikāņu, 5 no franču un 5 no pārējām pirmā patvēruma zemēm; 18 luterāņu, 7 katoļi, 2 pareizticīgie, 1 dievturis un 2 māņticīgie; 15 no vecās valdības saraksta, 6 no vanagiem, 5 no jaunatnes un pārējie no pārējiem sarakstiem.

Problēma tomēr izrādījās lielāka un komplicētāka nekā sākumā domāju, jo klātpievienotie apraksti nedeva izslāpošanai nepieciešamās ziņas. Grūtības radās jau terminoloģijā un tās pareizā izpratnē, piemēram, vai telefona stabu racējs ir inženieris, vai teicējs pielīdzināms mācītājam u.t.t. Ja arī visu to vēl varētu izkārtot, taču atklājās fakts, ka pareizai izskaitļošanai iecerētais skaitļotājs ar visu latviešiem speciāli izstrādāto sapārošanas programmu bija aizņemts kādā citā „vote-in" pasākumā un tā glābiņu un pēdējo padomu vajadzēja meklēt pie gudrākām galvām...

Nekur tālu nebija jāmeklē, jo vēlēšanu ieteikumus jau gatavus sagremotus uz paplātes, kā skābos kāpostus un desiņas tautiskā sarīkojumā, pienesa mājā pastnieks. Vienīgā nelaime — saskaitot visus ieteikumus — atkal 60 galvas mīni, midi vai maksisvārkos vai brunčos! Atlika tikai pašam vēlreiz pārskaitīt un analizēt visus ieteikumus un motīvācijas, kādēļ Jānis un Pēteris no viena saraksta ir labāks par Pēteri un Jāni no otra.

Lielo sarakstu lielās galvas savus viedokļus, kustošos un nekustošos, tautai vitālos jautājumos izsacīja laikrakstā „Tu jautā — es atbildu" veidā. Daži gudrinieki neiesūtīja vis nosacītā termiņā, bet nogaidīja, ko citi teiks un tikai tad savējo sakāmo pielaikoja kā bārdas nazi trīs dienu vecai bārdai. Un man, nabaga cietējam balsotājam, bija jāatceras, ko Miķelis teica pirms nedēļas tajā un tajā jautājumā.

Dažas organizācijas saviem biedriem piesūtīja informāciju. Vanagi, kā jau karavīri, īsi un skaidri pasacīja: tie un tie no vanagiem kandidē un „piedalīsimies visi, tā izpildot savus pienākumus, kādus mums uzliek dzīve brīvā zemē."

Katoļi tomēr uz tādu brīvību nepaļāvās, un baznīcā skaidri un gaiši pateica, kādēļ un kāpēc jābalso, un pēc tam, drošības labad, iespieda rokā vēl sarakstu ar krustiem pie labo cilvēku vārdiem. Es saprotu — tas bija laika ietaupījums! Būtu bijis vēl prātīgāk tos pašus sarakstus izlaist visiem pēc vienas šnites un tūlīt iebāzt vēlēšanu urnā, ietaupītu markas, aploksnes un arī skaitītājiem būtu bijis vieglāk.

Korporāciju kopa, kā jau smalkākas sugas kopojums, savējiem uz smalka papīra piesūtīja iespiestu paziņojumu un pasacija, ka šītie (piedošanu, tas ir nedaiļš vārds, skaļi lasot lūdzu izrunāt šamie) filistri un komilitoņi kandidē no buršu saimes un kā tādi atbalstāmi. Skaidra valoda, ka valdīšanā nepieciešamas galvas un nevis kas cits!

Taču vislabāk apskaidroja tas anonimais saraksta atbalstītājs no Hamiltonas neatkarīgo latviešu grupas (tie pārējie hamiltonieši jau tādi Toronto priekšpilsētnieki vien ir!), kas skaidri un nepārprotami prata izskaidrot, kāpēc tie vieni nav jāvēl un kāpēc tie otri ir jāvēl. Gandrīz kā pēc partijas (vienīgās pareizās) nemaldīgās līnijas un ķīniski rakstītās Mao rokas grāmatiņas instrukcijām. Bet lai runā tieši izvilkumi no piesūtītās lapeles, nelabojot šeit tās pareizrakstību:

„Kanadas skolas un universitates izglītotie musu deli un meitas pilnigi parvalda anglu valodu un var sarunaties ar sis zemes laudim bez mazakam valodas grutibam... vinu politiskie uzskati un liberala izglitiba, zinama mera kosmopolitisms, ir prieksrociba, kas spes daudz ko panakt...

Musu jaunajiem politikiem ir loti veseligi uzskati par sakaru uzturesanu ar Padomju Latvijas latviesu tautas dalu... un ka tas nevar notikt bez saskares un zinamas sadarbibas ar turienes administraciju, ta tacu ir pati par sevi saprotama lieta par ko te nebutu verts skepus laust...

Katra zina mes gribetu Jus bridinat nevelet tos, kas būtu kara laika dienejusi hitleriskaja policija vai citadi izradijusi kollaboracijas tieksmes. Mūs mazliet parsteidz baznicu aprindu tieksanas pec politiska darba, kads neapsaubami ir LNAK darbs. Vai velesanas siem kungiem nederetu pateikt, lai tie labak nejaucas, kur vinu nevajaga. Loti ludzam Jus to darit..."

Pazistot Jus ka latvieti ar progresiviem uzskatiem, ticam, ka te mineto nopietni pardomajis ari attiecigi rikosieties..."

Pēc tik skaidras apskaidrošanas man bija pavisam un galīgi skaidrs, kādēļ man bija jāvēl un kuŗus. Steigā vēlēšanu zīmīti ar sarkanu spalvu pārlabojis

Virgo

Piezīme: Pēc šīs vēlēšanu pieredzes nākamajā reizē es tomēr palīgā ņemšu skaitļotāju, kaut vai to pašu izbrāķēto no jauniešu sapārošanas mēģinājumiem.

Tas pats

LATVIJA

85. N-RS. TREŠDIENA, 1970. G. 2. DECEMBRIS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības izsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

1970-ATI

LASĪTĀJU VĒSTULES

POLITISKA TUVREDZĪBA

Pazīstamais žurnālists Lubors Zinks laikraksta „The Telegram" 4. nov. n-rā rakstīja par Kvebekas krizes novēršanu, bet ignorē līdzīgas briesmas arī visā pārējā Kanadā. Viņi dzīvo it kā mākoņos.

Kn., Toronto

☆

JAUTĀJUMS TORONTO LATVIEŠU KATOĻU VIENĪBAI

Īsi pirms LNAK vēlēšanu sākuma saņēmu TLKV apkārtrakstu, kuŗa beigās bija minēts sekojošais:

„Piedalaties aktīvi LNAK vēlēšanās! Tā nav vairs atsevišķu personu lieta, bet mūsu visu svarīgs kopējs uzdevums. Mēs nedrīkstam pieļaut aklī iekritušiem sarkano tīklos turpināt graujošo darbu un iznīcināt to, ko mēs esam izcīnījuši ar mūsu asinīm un uzcēluši Dievam un cilvēcei par godu. Balsojiet tikai par personām, ko pazīstiet kā sevišķi godīgus cilvēkus un spējīgus darbiniekus mūsu jumta organizācijai. Esiet aktīvi, jo aiz nolaidības nebalsodami un taupīdami $1,-, mēs lēti pārdosim savus sviedrus un izlietās asinis cilvēku rokās, kas nepelna mūsu uzticību. Bez tam, komūnisma kalpi tikai gaida brīdi, kad vienīgo pretinieku, t.i. kristīgo pasauli varētu iznīcināt. Stāvēsim stipri par kristīgās pasaules tiesībām un cīnīsimies šodien ar visiem iespējamiem gara ieročiem, tā aiztaupot briesmīgos kaŗus un asins izliešanas."

Īsās ziņās par kandidātiem atradās „atķeksēti" divdesmit kandidātu vārdi, kā skaidri saprotams aicinājums par kuŗiem būtu jābalso. Tātad, no sacītā izriet, ka no 60 kandidātiem 40 būtu nevēlami?!

O. Zvidris, Toronto.

☆

IR VĒL CITAS IESPĒJAS IZRAKSTĪTIES

LNJAK kongresa laikā, Londonā, grupa jauniešu „nolaupīja" Valdi Vilku, ar šo joku vēlēdamās vērst kongresa uzmanību uz savām prasībām par jaunatnes darba aktīvizēšanu Kongress šo, kaut arī visai neparasto, joku kā tādu arī novērtēja. Šī izdarība notika pašu jauniešu vidū, kā saka — „mājas kārtībā". Kongresa gaitu un „nolaupīšanu" visai talantīgi un ar laba humora izpratni aprakstīja mūsu topošā žurnāliste Baiba Šmita-Kalēja. Lasītāji tikai pasmaidīja par šo „studentu joku".

Pie šā apraksta „L.A." 81. n-rā parādījās Zigurda Zaiguma komentārs. Drūmi viņš apraksta baigos notikumus Kvebekā, pastiprinot tos ar līdzīgiem gadījumiem Dienvidamerikā un vaicā, vai tādā laikā var atļauties „jokus" taisīt? Savā uzskaitījumā viņš vēl piemirsis pievienot kaŗus Vietnamā un Izraēlā, lidmašīnu nolaupīšanu (šoreiz bez pēdiņām) un novirzīšanu uz Kubu, trīs lielo lidmašīnu nolaupīšanu ar apm. 400 cilvēkiem, to gūstā turēšanu, zemes trīces un lielo plūdu nelaimi Pakistanā.

Piekrītu, laiki nav viegli! Taču mani ļoti pārsteidz tas, ka viņš „piesienas" tieši latviešu jauniešiem par „jokošanos" tik drūmā laikā. Vai Zaigumam nav zināms, ka šajā pašā laikā turpina iznākt visādi „komiki", un tādus iespiež visi dienas laikraksti, televīzijas nepārtrauc savus joku raidījumus, kino savas filmas un klauni cirkos smīdina skatītājus. Ja nu Zigurds Zaigums tiešām vēlējās šo jautājumu plaši un pamatīgi apskatīt, tad tieši pieminētais viņam dod neizmērojamas iespējas izraksīties!

Ar šo esmu izsacījis grupas jauniešu un „vecāku jauniešu" domas un atzītu, ka tālāka polmizēšana ir nevajadzīga.

Gurds Aigums, Toronto

„Mīļais, vai neaiziesim atkal reiz uz kino?" jautā jau krietni nosirmojušā Emīlija savam vīram. — „Bet dārgumiņ, mēs taču reiz jau bijām," tas aizrāda. — „Tas gan," Emīlija nepiekāpjas, „bet starplaikā jau ir attīstītas skaņu filmas."

(58. turpinājums)

Solch ein Gewimmel moecht' ich sehn,
Auf freiem Grund mit freiem Volke stehn.*)

Brīvu zemi brīvai tautai! Lūk, Fausta atziņa. Un šī atziņa un dziņa nav Kangara, tā ir paša Lāčplēša un pašas Laimdotas. Ne Kangara.

Kangars, Lāčplēša „jaunības biedrs", bijis „gudrāks" par Lāčplēsi, kuŗam, Kangara vārdiem runājot, neesot bijis „prāta necik". kamēr viņš, gudrelis Kangars, „nodevies peklei" it kā Spīdolas dēļ.

Spīdola:

Ak, ne priekš manis,
Priekš naudas.

Spīdola zina, par ko runā. Kangars nekad nekā nav darījis citu labā. Viņš ar visu savu gudrību kalpojis tikai sev. Tāpat kā Spīdola — ar visu savu skaistumu.

Spīdola noraida Kangara bildinājumu, ieskatot, ka ir neizmērojami pārāka par viņu. Bet vai viņa nealojas? Vai viņa I cēlienā negrasījās nožņaugt Lāčplēsi? Vai viņa II cēlienā negatavojas viņu pazudināt? Aiz greizsirdības? Bet kas ir greizsirdība? Greizsirdība nav mīlestība, tā ir pašmīlības izpausme, greizsirdība ir egoisms, savtība mīlestības maskā.

„Tis a monster begot upon itself, born on itself.

Šekspīram atkal reiz taisnība: greizsirdība ir „pašieņemts, pašdzemdināts nezvērs". Greizsirdība ir mazvērtības un agresīva narcisisma izdzimums. Greizsirdība izslēdz mīlestību, mīlestība — greizsirdību.

Kas atšķir Spīdolu no Kangara? Būtībā nekas. Tikai ārēji viens: Kangars ir atbaidīgs, kamēr Spīdola ārēji skaista. Bet vai še nav pretruna? Vai iekšēji atbaidīgais var būt ārēji pievilcīgs? Neaizmirsīsim, turklāt, ka mums še darīšana ne ar dzīviem cilvēkiem, bet ar simboliem, un simboliem jābūt vienreizīgiem. Ja Spīdola ir greizsirdīgas hetairas simbols, viņa reizē nevar būt absolūtā skaistuma simbols.

II cēlienā Rainis skatītāju iepazīstina tuvāk ar Laimdotu — skaistās un labās Latvijas simbolu.

Viņa zina, ka tam, kas viņu gūs, „sirds no bēdām lūst", ka tam jāuzņemas pārvarīgas ciešanas un mokas, un tālab vilcinās atklāt Lāčplēsim Gaismas pils augšāmcelšanās noslēpumu. Viņai tomēr jāizšķiras, jo noslēpumu neatklājot, pils grims vēl dziļāk, un tad gaismai vairs neatdzimt. Lielais, liktenīgais noslēpums ietērpts vārdos:

Sevi pilnīgu darīt, sevi citiem ziedot.

Lauzt gaismai ceļu, verdzību kliedot, —

Droša sirds, stingra roka un gaiši skati.

Tā Laimdota jundī latvju varoņu garu. Taču sieviškīgā iežēlā viņa piedāvā Lāčplēsim atkāpšanās iespēju:

Ņem sev klusu laimi, vai — varoņa nāvi.

Še iezīmējas tā pati senā Achilleja un ikviena cita varoņa dilemma: laime klusā piesaulē, vai nāve un mūžīga slava.

Zaudēt dzīvību, iegūt slavu; zaudēt slavu, iegūt dzīvību. Bet vai latvju varoņu liktenis nav vēl smagāks? Latvju varonim bija jāmirst divi reizes: pirmoreiz, kad varmāka tam izdzēsa dzīvības dvašu, otrreiz, kad tas moku kambaŗos izdzēsa viņa piemiņu, viņa vārdu, viņa slavu. Nevienam dzejniekam nebija ļauts cildināt tautas varoņu varonīgo nāvi, pieminēt viņu vārdu. Bet kuŗa tauta spēj atbrīvoties no verdzības, ja tā nespēj pat apdziedāt savus glābējus, savus varoņus?

Varonis nespēj un negrib samierināties ar viņam un viņa tautai uzspiesto varmācību. Viņš apņemas cīnīties. Kas pieraduši dzīvot kompromisa dzīvi, kulties pa diendienu, savas miesīgās vajadzības vien apmierinot, tiem — lietojot italiešu raksturīgo vārdu— ikviena combinazione, ikviena izlocīšanās, ikviens pazemojums būs pieņemamāks par nāvi. Paklausot savam dzīvnieciskam instinktam un bailēm no nāves, tie pieņem laimi un nelaimi, dienas un nedienas, lai tikai spētu paelpot stundu, dienu, nedēļu ilgāk. Tiem svarīga ne dzīves kvalitāte, bet dzīves ilgums vien, lai cik tukša, vienmuļa, nenozīmīga, sekla un pazemojoša šī dzīve būtu. Nevienas tautas vairākumam nevar pārmest tādu ievirzi, bet vai tai tautai, kuŗā visi domā to pašu. Ikvienai tautai, kas pelna neatkarību, ir savi izņēmumi, savi varoņi, un jo vairāk to, jo tāda tauta ir vērtīgāka tautu saimē.

Laimdota beigās Lāčplēsim pasludina:

Kas paliek pusnaktī še un nenomirst,
Tas vergu važas spēj pušu cirst.

Lāčplēsis paliks, cīnīsies, lai nāktu, kas nākdams.

Pēc tam viņus vienos laimē:

Pēc stundas mēs būsim vienoti,
Pils jaunā gaismā laimoti.

Lāčplēsis iet cīņā par Brīvības atslēgu. Ceļā viņam stājas velni un pagātni simbolizētājs mironis zārkā, kas ieradies viņu sev guldīt blakus, beigās, uguni spļāvējs pūķis.

Austrumnieku fantazijā piedzimušais pūķis — indīgas čūskas, milzu spārņotas uguni spļāvējas ķirzakas mistrojums, raksturojot universālo ļaunumu, kas mīt trīs elementos — virs zemes, zemē un gaisā — nav svešinieks arī latvju folklorā. Tikai še pūķis ir vēl briesmīgāks, jo viņam vienas galvas vietā ir trīs, sešas vai pat deviņas. Reizumis to identificē ar pašu velnu vai ar velna māti.

Un tā nu Pumpurs bija licis Lāčplēsim darīt to pašu, ko savā laikā bija darījis ir Zīgfrīds, ir pēdējā Vatikāna koncilā atsvētinātais Sv. Juris. Rainis savukārt pūķim piešķīris īpašu nozīmi, uzlikdams tam valdnieka kroni...

Lāčplēsis nocērt pūķim kroni un nosit pašu. Iestājas tumsa, tad iemirdzas Brīvības atslēga. Lāčplēsis to paņem un atkrīt noguris uz ceļiem.

Palicis viens, viņš sauc pēc Laimdotas.

Tumsa, bēdz!
Atslēga, slēdz!
Kāp augšā, brīvības pils!
Kur zelta saule, kur debess zils.
Še ņemiet! Gaisma, laime visiem, visiem!
Es noguris.

Viņš aizmieg un sapņos redz Baltās meitas, tad Laika veci Videvudu, kas uzrunā Lāčplēsi šiem vārdiem:

Tev manas meitas mieru vēdināja,
Vēl dusi, mans dēls, vēl dusi.
Tu pārspēji visas ļaunuma varas,
Pašu ļaunuma patvaldnieku;
Tu ziedoji sevi, tu pārspēji sevi,
Tu esi brīvs un dari brīvus. —
Gaismai tu atslēdzi grimušo pili,
Nu viņas gaisma pa visu zemi staros.
Ļauj Latvijā gaišiem tapt visiem prātiem,
Ļauj visām sirdīm laimību just,
Ļauj visām vaimanām klust.
Lai visi vienādā pilnībā staigā:
Lai visiem darbs, lai visiem dusa,
Lai katram vaļa pēc saules sniegties,
Lai dīgļi dvēs'lē un galvā nav jāapspiež,
Lai visi var zelt, tad tauta augs,
Kā puķu dārzs tālu smaržojot plauks.
Es, vecais tautas tēvs, es stāvējis
Pie viņas šūpuļa,
Pils brīvības atslēgu es tai kalu,
Tā grima dzelmē, kad tumsai ļāvām mūs mākt.

(Turpinājums sekos)

*) Tāds ir vieduma pēdējais secinājums:
Brīvību kā dzīvību pelna tikai
Tas, kam tā diendienā jāizcīna.
Un tā, briesmu ielenkti,
Bērni, vīri un sirmgalvji te vada savus darbīgos gadus.
Tādu drūzmu gribētos redzēt, —
Uz brīvas zemes stāvēt kopā ar brīvu tautu.

ED. KEIŠA JAUNA BILDE VECAM JOKAM (17)

...nekustams īpašums...

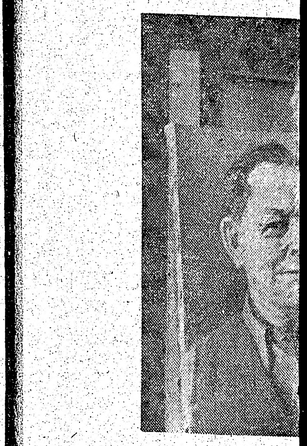

Jānis Kuga

Jānis Kuga pie savas gleznas — Pašportrets

Nora Valtere

RAKSTS PUTEKĻOS

INDRAS GUBIŅAS ROMĀNS, IZDEVIS GRĀMATU DRAUGS, 1970

Indras Gubiņas jaunākais romāns Raksts putekļos ir daudz aspektos pārdomāts un pārdzīvots darbs. Ka autore vielu ilgi nēsājusi, slīpējusi un veidojusi, to norāda kaut tas vien, ka romāna pamatideja jau agrāk apstrādāta īsākā veidā rakstnieces 1967. gadā iznākušajā stāstu un tēlojumu krājumā Rītdiena neskaitās — pirmajā stāstā ar tādu pat virsrakstu. Tāpat kāds cits romāna epizods arī sastopams tai pašā krājumā — tēlojumā Nakts. Ar atzinību jāsaka, ka šo motīvu paplašinājums un pārstrādājums romānā ir labāk izdevies nekā attiecīgie pirmvarianti, jo ieguvuši dziļākas un būtiskākas dimensijas. Indra Gubiņa patiesi atzīstama par nopietnu talantu mūsu literātūras laukā.

Tēlojuma paņēmienos, stilā Gubiņa ir reāliste. Reālisms rakstniecībā vispār nekad īsti nenoveco, tas spējīgs pastāvēt vienmērblakus daudz un dažādiem literāriem meklējumiem, eksperimentiem un virzieniem. Laba rakstnieka rokās reālisms katrā laikā var no jauna izcelties kā „moderns", kā sava laika aktuālāko problēmu un noskaņu izteicējs un spogulis.

Arī šis Gubiņas romāns skar un risina ļoti aktuālas mūsu laikmeta problēmas, skar arī šodienas specifisko latviešu situāciju svešzemju gaitās, tas paver skatu gan latviešu, gan vispār pašreizējā gleznieciības pasaulē, kuru autore pārzina kompetenti. Bet pāri visam Gubiņa cenšas parādīt mūsdienu cilvēka dvēseles pārdzīvojumus un izjūtas. Tās rakstniece centrē romāna galvenajā tēlā Elizā. Pārējās personas nozīmīgas šī tēla izcelšanai, atbalstam, pilnīgākam izgaismojumam.

Vadoties it sevišķi no Elizas tēla, liekas, ka Gubiņa pasaules un dzīves uztverē un vērtējumā uzrāda zināmu līdzību ar tā sauktā „eksistenciālisma" uzskatiem. Cilvēks ir it kā ieslēgts savas eksistences čaulā, savas esmes izolējumā. Dzīvošana tāpēc — no vienas puses — ir skaudra, pat varonīga, bieži arī izmisīga cīņa par savas eksistences jēgu, tās piepildījumu un attaisnojumu, bet — no otras puses — tā ir cīņa, lai salauztu savu izolētību, lai atrastu kontaktu, tuvumu ar citiem cilvēkiem. Un te nu cilvēks bieži mīlestību izceļ kā lielāko, varbūt pat vienīgo spēku, kas spēj reizē piepildīt dzīvi ar jēgas izjūtu un tādējādi dot tai šķietami „drošu pamatu" un reizē arī spēj salauzt grūti nesamo izolētības čaulu.

Taču izrādās, ka arī mīlestība nav ne „droša", ne „mūžīga". Gubiņa 96. lp. raksta: „Mūžīgais, mūžīgais pavasaris! Tikai akmenī (t. i. skulptūrā, mākslā N. V.) tas var būt mūžīgs."

Gubiņa arī rāda, ka cilvēka dzīvē daudzreiz akls gadījums, tīra nejaušība ir tā, kas „izsit no sliedēm, sašķoba „drošos pamatus", sajauc domas un jūtas negaidītā virpuli. Pēkšņs iemīļotā cilvēka zaudējums ir sitiens, ko ne visi pārcieš. Studente Helgi sabrūk un aiziet bojā, jo nesaredz nekam vairs savā dzīvē jēgas, pieturas un pamata. Romāna galvenā persona Eliza ir stiprāks raksturs — apzinīga savas dzīves veidotāja, cīnītāja par savas eksistences jēgu. Viņa ir spējusi pārvarēt zaudētās mīlestības izmisumu un savas dzīves piepildījumu šķietami atradusi sava talanta izkopšanā. Spītā, neatlaidībā un ticībā, ka dzīvē tikai pats var ielikt jēgu, viņa ir mācījusies un studējusi un kļuvusi grafiķe, gleznotāja, mākslas vēsturniece. Viņa ir lektore universitātē, ir ieciešīta un ieredzēta sabiedrībā, arī — apskausta. Eliza ir arī apprecējusies, gan bez īstas mīlestības. Viņas vīrs tēlots kā cilvēks ar nesarežģītu, vienkāršu dzīves uztveri, bez īpašām garīgām interesēm. Viņš sievu tāpēc neizprot, tomēr tai ļoti piekšķeries un savā veidā arī mīl. Abu kopdzīve ir pagalam nesaskanīga, bieži abiem smagi nesama, un tomēr šie cilvēki gandrīz vai izmisīgi turas kopā, jo „neviens negrib būt pilnīgi viens" (116).

Elizu možu, dzirkstīgu un dzīvīgu tātad uztur māksla un vispār garīgs darbs un garīgas intereses, tāpat dziļi glabātā atmiņa par jaunības mīlestību, kas reiz spēja piepildīt dvēseli līdz maušam. Tagadnes reālitātē viņas balsts ir arī apziņa, ka viņa nestāv dzīvē gluži un pavisam viena — viņai ir vīrs, otrs cilvēks, kam tomēr viņa jūtas vajadzīga tāpat kā viņš viņai.

Pamazām dzīves gaitā Elizas „drošie pamati" sāk drupt. Jaunības mīlestības ideāls sabrūk, kad Eliza — kādās viesībās nejauši uzzinājusi, ka viņas jaunības drauga sieva mirusi — impulsīvā jūtu uzplūdā pēc daudziem gadiem brauc viņu satikt, atgriezt pagātni tagadnē. Bet tas ir veltīgs un bīstams solis, jo nes tikai vilšanos. Elizas ticību izglītības un mākslas jēgai iedragā nejauša saskare ar studentes Helgi likteni, un beidzot, kad Elizas vīrs, turēdams sievu kādas sagadīšanās dēļ aizdomās par neuzticību, raida viņu projām — Eliza nonāk līdz savas dzīves absolūta tukšuma, nevajadzības un bezjēdzības izjūtai.

Taisni šis pēdējais stulba pārpratuma izraisītais sitiens liek lasītāja jūtām un prātam samulst un dumpoties — tas liekas tik nejēdzīgs, gandrīz jau neticams un nepieņemams, it kā tīšām sakāpināts dramatisms, jo bija pārāk viegli novēršams: vecais Pāvils taču uzzina patiesību un varēja tik viegli parunāt ar Elizas vīru. Bez tam arī vīrs pats sāk šaubīties par savu aizdomu pareizību. — Varbūt varēja atrast citu atrisinājumu? Varbūt šim atrisinājumam citu iemeslu?

Citādi romāns tiešām uzrakstīts ar vērienu un spēku. Nevien galvenās personas, bet arī visas pārējās ir spilgti un raksturīgi tēli. Sevišķi pārliecina tas, ka Gubiņa nevienu no tiem netēlo kā „ideālu pilnību". Arī Eliza — lai cik vērienīga, garīgi moža un stipra — kā mākslinieces tēlota viduvēja, nevis kāds nedabīgi spožs un žilbinošs talants, un kā sieva viņa ir pat grūti panesama: nesaimnieciska, bieži strupa un asa, pārāk patstāvīga un nepiekļāvīga — viņa ļet tikai tur, kur pašai patīk, un dara tikai to, ko pati grib, nerēķinotie ne ar vienu citu cilvēku, vismazāk ar savu vīru.

Daudz vietas romānā izdevušās iespaidīgi. Visvairāk, varbūt, satricina epizods ar Helgi — kas ir baigi traģisks un ļoti laikmetīgs. Tāpat ilgi vēl pēc grāmatas izlasīšanas smeldz tas, ka arī Elizas stiprās un bagātās dvēseles cīņa par savas eksistences nozīmīgumu un jēgu galu galā izrādās zaudēta. Romāns vispār ierosina daudzus „kādēļ", kas ilgi neatlaižas no domām. — Vērtīga, kaut gala bilancē skumja grāmata.

Nepatīk pēc darba būtiskā apskata gluži šaurā, gandrīz vai stereotipā veidā atkal beigās runāt par gramatiku, resp. valodas kļūmēm. Tomēr tas jādara, jo kā gan citādi lai kopjam un veicinām savas valodas pareizību? Tāpēc lai piedod autore un lasītāji, ja daru to, ko jūtu par pienākumu.

1. Latviešu literārajā valodā pie debitīva (vajadzības izteiksmes) objekts nostājas nominātīvā, nevis akuzātīvā, piemēram, jārakstavēstule (nevis vēstuli). Gubiņa lieto akuzātīvu: „..jāsastop jaunus darbus, jaunus rūgtumus, jaunus priekus un jaunus cilvēkus" (77); „..gaismu jāprot paplašināt" (80); „..jāklausās visādus apvainojumus" (191) u. t. t.

2. Prepozicija „uz" latviešu valodā lietojama gan ar ģenitīvu, gan akuzātīvu. Vispārīgais likums šāds: akuz. lietojams, ja teikumā verbs norāda vispār tikai darbības virzienu (eju uz mežu, braucu uz pilsētu, skatos uz ozolu). Indra Gubiņa šeit mēdz lietot ģen., piemēram „..skatās uz viņa.... čības" (46) vai: „..lai skatītos uz zemes" (64), tāpat: „..jāaizved.. uz ezera" (202).

Ģenitīvs turpretī lietojams vispirms tad, ja kaut kas jau atrodas uz kaut kā (papīrs ir uz galda, sēžu uz krēsla u. t. t.), bet arī tad jālieto ģen., ja teikumā verbs izsaka kāda priekšmeta kustību (parasti īsu, ātru) uz kaut kādu vietu, pie kam attiecīgais priekšmets kustības rezultātā šai vietā arī paliek (nolieku vēstuli uz galda, tas nokrita uz grīdas, putns uzlaidās uz zara..). Gubiņa bieži šajos gadījumos lieto akuzātīvu, piem., „..izkļūst uz lielceļu, ..uzgriežas uz ielu" (41); „Eliza nepūlas likt (krāsas) uz paleti, triepj tieši uz otu vai audeklu" (135) u. t. t.

3. Verbos gadās šādas kļūmītes: šur tur refleksīvās formās jaukti garumi (sagrozas, virzas, mētājās — tagadne! — saietās u. c.), tāpat vietām jauktas daudzsk. 2. pers. indikatīva un imperatīva formas. Pāris vietās iesprukusi nepareizā forma „viņš tura", viņš uztura", pareizā — viņš tur, uztur vietā un vēl citi „sīkumi", piem., daudzsk 2. pers. nākotnes formas ar —isiet pareizā — īsit vietā...

4. Diezgan neparasti skan šādi jautājumi: „..tu pati izvēlējies.. šo kursu, ne?" (66) vai: „Skatījies, skatījies, kamēr pašai uz nāca nepatika, ne?" (134). Latviski šādos gadījumos sakām „vai ne". Tāpat neierasti izklausās: „..nenoturēs viņu tik un tā" (98) vai „..mūžs jāpavada cietumā tik tā" (99) — „tik un tā" vietā.

Izkaisītas pa visu plašo romānu (208. lp.) šīs valodas kļūmītes nebūt neduras acīs tik nejauki kā šeit, saliktas vienuviet. Patiesībā autores citādi veiklajā un brīvi plūstošajā stāstījumā tās gandrīz pazūd. Katrā ziņā šis „uzskaitījums" nekādi nav domāts, lai Indras Gubiņas jaunākā romāna novērtējumu pazeminātu.

Indra Gubiņa

Toronto būs Jāņa Kugas gleznu skate

Ir pagājis gads, kopš mūžībā aizsaukts prof. Jānis Kuga — gleznotājs, dekorātors, mākslas paidagogs un Latvijas mākslas akadēmijas rektors. Jānis Kuga lielākai latviešu daļai ziņāms kā Latvijas dekorāciju mākslas pamatlicējs. Ilgus gadus darbodamies Nacionālajā teātrī un Nacionālajā operā, sevišķi izceldamies ar dekorācijām uzvedumos: Raiņa — Uguns un nakts, Indulis un Ārija, operās — Fausts, Tanheizers, Baņuta u. c., parādīja sevi kā teiksmainu, dziļi latvisku mākslinieku. Paralēli dekorātīvam darbam, J. Kuga nodevās arī stājgleznieciībai, taču samērā maz, kaut Rīgā pazīstami bija viņa Daugavas motīvi, ko viņš arī izmantoja valdības pasūtinātajos 24 porcelāna šķīvjos ar motto „Pūt, vējiņi", kuŗus darināja Beļģijas sūtnim. J. Kuga ir arī viens no retajiem latviešu māksliniekiem, kuŗa darbi jau pirms 2. pasaules kaŗa atradās ne tikai Latvijas mākslas mūzejos, bet arī Briselē un Parīzē.

Kam bijusi izdevība redzēt Rīgas pils iekšieni, tie atcerēsies J. Kugas monumentālos pils lielās zāles griestu un sienas gleznojumus. J. Kuga bija pazīstams arī kā altārgleznu darinātājs, bet vismazāk — kā ainavists.

Dzīvodams ASV, Bostonā, apmēram pēdējos 15 gadus J. Kuga pilnīgi varēja nodoties ainavu gleznošanai, kas viņam sagādāja patiesu prieku. Taču Amerikas dabu viņš nespēja iemīlēt, bet viņa dabas mīlestība atplauka gleznieciskā krāšņumā, rodoties iespējai gleznot Kanadas ziemeļu dabu. Uzturēdamies dēla vasaras mājā, kur pavadīja savus pensionāra gadus, dēla un meitas apņēmīgs, J. Kuga ar aizrautību gleznoja ainavas. Dabā redzēdams ne tikai aistētisko, bet ētisko, J. Kuga bērzu birzis rāda kā katedrāles, vienkāršajiem stumbriem liekot spīdēt dažādās gaismās un kompozicijās. J. Kuga bija iecerējis lielformāta ainavu izstādi pagājušā rudenī Toronto, bet nāve pārtrauca darbīgo mūžu un izstāde palika nerīkota. Tagad, pēc gada, viņa dēls Jānis un meita Ilze ar vīru Eriku Pakalnu jūtas atbildīgi tomēr šo izstādi sarīkot, un laikā no 11. — 18. decembrim Toronto Sv. Jāņa baznīcas zālē būs izstādīti 40 prof. J. Kugas darbi, lielākā daļa ainavas, kuŗas būs pārdošanai.

Prof. Jānim Kugam ir ne tikai lieli nopelni latviešu gleznieciības, dekorātīvās mākslas un mākslas paidagoģijas veidošanā, bet visā latviešu kultūras vēsturē. Par viņu ir rakstīts diezgan daudz periodiskajos izdevumos, bet trūkst plašākas monografijas. Lai šādu monografiju ar krāsainām J. Kugas darbu reprodukcijām varētu izdot, nepieciešami līdzekļi, kādus mūsu izdevēji nav spējīgi ieguldīt. Pārdodot J. Kugas darbus, rīkotāji cer iegūt kaut daļu līdzekļu monografijas izdošanai, un pārdodamo gleznu cenas ir tādas, kādas pagājušā gadā pats prof. J. Kuga tās vēl noteica. Šī būs vienreizēja izdevība latviešu mākslas kollekcionāriem iegādāties izcilā mākslinieka darbus, līdz ar to atbalstot mūsu kultūras dokumentāciju.

Izstādes rīkotāji, kas ar lielu pašaizliedzību pēdējos gados gādāja, lai tēvs varētu gleznot, lūdz atvainot viņu atkāpšanos no tradicionālās ielūgumu izsūtes. Viņi nepazīst un nezina visus sava tēva draugus, cienītājus, paziņas, un būtu ļoti nelaimīgi, ja kādam prof. J. Kugam tuvam cilvēkam viņi šādu ielūgumu nebūtu aizsūtījuši. Tādēļ — šie ielūgumi netiks sūtīti nevienam, bet ikviens ir mīļi aicināts un gaidīts uz izstādes atklāšanu piektdien, 11. decembrī Toronto, Sv. Jāņa baznīcas zālē. Izstāde būs atvērta tikai vienu nedēļu. Tas nav ilgs laiks, bet rīkotāji cer, ka tie, kam patiesi interesē Jāņa Kugas gleznas, šajā nedēļā spēs atlicināt dažas stundas viņa ainavu apskatei.

Izstādi atklās LNAK priekšsēdis T. Kronbergs plkst. 8.30 vakarā.

Profesora JĀŅA KUGAS

PIEMIŅAS IZSTĀDE

Sv. Jāņa baznīcas zālē, 200 Balmoral Ave., Toronto.

Atklāšana piektdien, 11. decembrī, pl. 8 vak. Atvērta līdz 18. decembrim no pl. 5 — 9 vak. Nedēļas nogalēs no pl. 3 — 9 vak.

Gundārs Grīslītis

DZIMTENES SVĒTVAKARA SVEICIENS

Dzimtenes debess zilā
sveicienam pakalnos māj.
Daba un radība mirkli
svētam klusumam stāj.

Dzimtenes pakalni zalie
senos varoņus teic.
Dievnamu skaņošie zvani
svētbrīža ieskaņu sveic.

Galvas mums noliecas klusi —
dzimteņe sveicienus māj.
Daba un radība mirkli
svētam klusumam stāj.

STĀSTS

PĒTERIS LĪVĀNS

ARTURS VOITKUS

(46. turpinājums)

— Nē, — Pēteris bija strups. Pierē tam bija iegrauzušās divas stāvas rievas. Viņš piegāja pie plaukta, izvilka Bībeli un turpat stāvēdams sāka lasīt. Maira nostājās blakus un mēģināja ieskatīties lasītajā tekstā.

— Nepūlies, — Pēteris pacēla acis no grāmatas, — es tev lasīšu priekšā. Klausies: bīskapam pienākas būt nepeļamam... — Viņš pāršķīra dažas lapas. — Un šeit atkal: tiem jābūt nevainojamiem... Un dažas rindas tālāk: tiem jābūt nevainojamiem. Vai tu saproti, ko tas nozīmē?

— Nē, nesaprotu. Tas ir, nesaprotu, ko tu pašreiz man gribi teikt Ka bīskapam jādzīvo nevainojama dzīve, nav nekas jauns..

— Arī mācītājam, — Līvāns papildināja. — Ar bīskapu še domāts draudzes gans.

— Saprotu ļoti labi. Un man liekas, ka tu dzīvo tieši tā, kā tur teikts — nevainojami. — Viņa pārliecās vīram pār plecu un vilka ar pirkstu tekstā līdz: "Tiem jābūt nevainojamiem, vienas sievas vīriem, kam bērni ticīgi, nevis palaidņi vai nepaklausīgi. Jo bīskapam jābūt nevainojamam kā Dieva namturim, ne iedomīgam, ne dusmīgam, ne dzērājam, ne kauslim, ne ierāvējam, bet viesmīlīgam, laba mīļotājam, prātīgam, taisnam, svētbijīgam, savaldīgam..' Vai ir kāda īpašība, kas tev vai kuŗai tu neatbilstu?

— Nevainojams. Es neesmu nevainojams. Un man nav nekā ko atbildēt, kad man atgādina, ka es vienmēr tāds neesmu bijis. Kā es varu...

Pēteris piepeši apklusa.

— Ko tu vari? Vai pareizāk — nevari? — Maira gaidīja turpinājumu.

— Man šodien viens iesvētāmais jautāja, lai tiem vēlreiz izskaidrojot sesto bausli. Viņi neesot sapratuši. Un ko es domājot par... par pirmslaulību attieksmēm.

— Es arī labprāt būtu dzirdējusi, kā tu pamato — ar Bībeli pamato — baznīcas mācīto atturību pirms laulībām. Vai tu to nemāci?

Pēteris ar troksni aizcirta grāmatu, nolikdams to atpakaļ plauktā.

— Vai tu vēl nesaproti? Neredzi, kādā lokā atrodos? Vakar, aizvakar man vēl likās, ka tam nav nekādas nozīmes, kāds esmu bijis agrāk. Ka nozīme tikai tam, kā dzīvoju šodien. Ka no Zaula, kā mēdz sacīt, var iznākt Pāvils, un ka pagātne tad vairs neskaitās. Bet tā nav. Tā skaitās. Un tie, kam es šodien mācu dzīvot tikumīgi un atturīgi, man ar tiesībām var sacīt: un tu pats? Kāds tu pats biji? Tev tagad viegli mācīt atturību, kad pats esi jaunībā iztrakojies...

— Vai tas tev tikai šodien iešāvās prātā?

— Jā. Tikai šodien. Tā iet, ja cilvēks aiz spītības kļūst par mācītāju.

— Tu netici tam, ko sludini?

— Ak Maira! Netici... Ko nozīmē ticēt vai neticēt? Es ticu saturam, un par formu man maza bēda. Šodien tā ir tāda, rīt citāda. Bet forma vajadzīga, lai tiktu pie satura. Lai pasmeltu ūdeni, vajadzīga krūze. Bet tas ir nesvarīgi. Svarīgais pašreiz ir tas, ka šodien kļuvu redzīgs. Redzēju, ka esmu, Vecās Derības vārdiem runājot, svērts, svērts, bet atrasts par vieglu. Ka es nederu.

— Tu taču sludini, ka Dievs piedod. Ja nu arī tavu jaunības trakulību uzskata par grēku, kādēļ domā, ka Dievs tieši tev nepiedotu?

— Ja tēvu grēkus piemeklē — un tā Bībele māca — līdz trešajam un ceturtajam augumam, kādēļ lai man par paša grēkiem nebūtu jāmaksā?

— Pēter, Pēter, padomā! Kur tad paliek tevis apliecinātais mīlestības un piedošanas Dievs?! Kādēļ tu citiem pie bikts apgalvo, ka grēku nožēlotājiem Dievs piedod, bet pats tam netici?

Tādēļ, ka es nenožēloju!

— Ko?!

— Nē, nenožēloju! Ja es dzīvotu vēlreiz, es nedzīvotu citādi!

Maira lēnām pagriezās, aizgāja līdz galdam un prātīgi, uzmanīgi apsēdās krēslā, kuŗā parasti sēdēja Pēteris. Brīdi viņa lūkojās baltajā galdautā, uz kuŗa bija nokritušas pāris maizes drumslas.

Un tagad? — viņa jautāja. — Kas būs tagad? Tu — ?

— Jā. Atteikšos. Lai nāk cits. Bez pagātnes. Tāds, kam nekā nevar pārmest.

— Un Venecuēla?

— Šodien izlikts paziņojums, ka var pieteikties uz Kanadu. Kāda Ormfildas vērptuve meklē strādniekus. Parīt ieradīsies pārstāvis līgt.

Bija svētdiena.

Pirmdienā bija paredzēta Līvāna, Rozēnu, Sītavu un veselas rindas citu ģimeņu pārvešana uz izceļošanas nometni. Ormsfildas fabrikas pārstāvis vairs nebija manīts, bet izceļotāju dokumentos vienmēr atkārtojās darba garantijas devēja, aušanas un vērpšanas uzņēmuma nosaukums. Pēc pāris nedēļām nākošajiem Kanadas strādniekiem vajadzēja atrasties uz kuģa.

Baznīcā šoreiz bija vairāk ļaužu nekā citkārt. Daļa bija izceļotāju, citi bija nākuši noklausīties Līvāna pēdējo dievkalpojumu. Neviens nezināja, kad un vai vispār nometnē apmetīsies kāds cits mācītājs, bet šis jautājums nodarbināja tikai reto. Pašreiz bija svarīgākas lietas domājamas un kārtojamās.

Maira ar bērniem sēdēja vienā no pēdējiem soliem. Pie durvīm pavīdēja gaiši mati, bet kad Līvāns brīdi vēlāk uz to pusi paskatījās, viņš Ainas vairs neredzēja.

Pēc dievkalpojuma Maira sagaidīja Pēteri gaitenī pie izejas. Bērni bija jau aizskrējuši savās gaitās; dievkalpojums tos bija gaŗlaikojis, tie beidzot bija brīvi.

— Šodien bija daudz dievlūdzēju, — viņa teica, izņemdama Pēterim no rokām baznīcā lietotās grāmatas. — Nezināmā nākotne cilvēkus dara dievbijīgākus.

Līvāna lūpas savilkās nemanāmā smīnā.

— Nedrošākus, ne dievbijīgākus.

— Cik cilvēku bija baznīcā? Saskaitīji?

— Kas viņus skaita? Bet pie četri simti vajadzēja būt.

(Turpinājums seko)

Februāri - "Melns uz balta"

Mākslinieku vienībai Latvis pašreiz ir 28 pilntiesīgi un 9 jaunbiedri. No tiem 11, lielākam skaitam esot aizkavētiem savu arodbiedrību sanāksmēs un darba vietās, bet 3 izpaliekot slimības dēļ, 16. novembrī bija pulcējušies Valijas Mērnieces studijā Toronto vienības gada sapulcē, kuru vadīja D. Miezājs, bet protokolēja Ģ. Tiltiņš.

Vienības priekšnieks J. Zuntaks, sniedzot atskatu uz aizvadītā gada darbību, pakavējās pie izkārtotās tēlotājmākslas izstādes un Latvja biedru veiktā darba vispār šāgada dziesmu svētku sarīkojumos, arī pie 20. februārī notikušā mākslinieku karnevāla „Melnais pirti" un V. Mērnieces studijā organizētajām vingrināšanās nodarbībām aktu zīmēšanā, sākotnēji vienreiz, bet vēlāk divreiz nedēļā. Kasieris Z. Jurševskis savukārt sniedza saimniecisko pārskatu. Karnevāls šoreiz devis tikai 900 dol. atlikumu, jo apmeklētāju bijis mazāk nekā iepriekšējos gados, bet izdevumi lielāki. Vienības kopīgie līdzekļi, ieskaitot uzkrājumu speciālajā grāmatas fondā (4267 dol.), Latviešu nama akciju un inventāru, uz sapulces dienu bija ap 9000 dol. Revīzijas komisijas atzinumus ziņoja G. Tiltiņš.

Stājoties pie vienības vadības vēlēšanām, kandidēt vairs nevēlējās līdzšinējais priekšsēdis J. Zuntaks, taču, nerodoties arī citam kandidātam, viņš piekāpās, atkal uzņemoties vienības priekšnieka pienākumus. Pārējie valdē ievēlētie vēlāk pienākumus sadalīja šādi: priekšnieka vietnieks T. Ķikauka, sekretārs Ģ. Tiltiņš un kasieris Z. Jurševskis, Revīzijas komisijā ievēlēja Ēriku Dzeni un I. Prikuli.

Sapulce piešķīra ik pa 100 dol. TLB sestdienas skolai, TLTA ģimnazijai un Minsteres latviešu ģimnazijai Rietumvācijā. Vienojās V. Mērnieces studijā turpināt rēgulāros aktu zīmēšanas vakarus, modeļus algojot par vienības līdzekļiem, kā arī 1971. gadā rīkot vismaz vienu Latvja biedru darbu izstādi, vēl neizlemjot vietu un laiku. A. Kopmanis izteica gatavību referēt vienības biedriem, stāstījumu papildinot ar diapozitīvu un filmu demonstrējumu, par savu ceļojumu pa Eiropu, pastāstot arī par apmeklētajiem mūzejiem un satiktajām latviešu nacionālpolitiskās un sabiedriskās dzīves personībām, taču pārējie sapulces dalībnieki bija ieskatos, ka šis referāta vakars būtu organizējams kā publisks sarīkojums. Kā otra iecere pārrunās par turpmāko darbību izvirzījās ierosinājums aicināt no Milvokiem viesos Goldmani, kuŗai ir liels diapozitīvu krājums ar visas pasaules latviešu mākslinieku darbu attēliem, lūdzot no viņas izvēlēta attēlu klāsta demonstrējumu. Latvja biedri saņēmuši arī aicinājumu ar saviem darbiem piedalīties tēlotājmākslas izstādē, kuŗu rīko Latviešu dienu ietvaros Anglijā.

Vienības tradicionālais mākslinieku karnevāls, kuŗam šoreiz izraudzīja nosaukumu „Melns uz balta", notiks 12. februārī jau ierastajā Kolumba zālē. Sarīkojuma atbildīgā vadītāja pienākumus uzņēmās J. Zuntaks, finanču jautājumus pārzinot Z. Jurševskim, ielūgumu metu zīmēs Ēriks Dzenis, bet gadskārtējo izdevumu redīģēs T. Ķikauka ar palīgu I. Šteinu. Zāles dekorējuma pārzinātājs pagaidām palika neizraudzīts.

Vtr.

Pēc svinīgā 18. novembŗa akta Hamiltonā svētku balli ievadīja ar polonēzi, no labās: polonēzes vadītājs J. Breikšs, D. Ozola, V. Upeslācis ar dzīvesbiedri, E. Pulciņš ar dzīvesbiedri, K. Ozols un I. Breikša.

Foto: J. Gailītis

Mēs visi esam savas tautas sūtņi

PROF. DR. J. PENIĶIS 18 NOV. SVINĪGAJĀ AKTĀ MONTREALĀ

Latvijas valsts dibināšanas atceres aktā Montrealā 21. novembrī piedalījās tuvu pie 200 dalībnieku. Sarīkojumu norisi vadīja J. Tērauds, pieteikdams runātājus franču, angļu un latviešu valodā. Konsuls V. Tomsons akta ievadījumā runāja angļu valodā, nolasot arī ASV ārlietu ministra Rodžera apsveikuma rakstu.

Galvenais runātājs bija prof. Dr. J. Peniķis no ASV, cita vidū citējot Kārļa Skalbes 1927. gada 18. novembrī teiktos vārdus, ka pirmajā dienā Latvija bija tikai „vārds, elpa, kas sasilda gaisu". Latviešiem toreiz bija jāpalaužas tikai pašiem uz saviem spēkiem. Runātājs secināja, ka līdzīgs stāvoklis ir radies arī šodien, kad runājam par okupēto Latviju. Idejās dzimuši lieli un svētīgi darbi, bet tās nesušas arī kaŗus un postu. Ideju kaŗi ir izkaŗoti ar lielu dedzību, un tādā kārtā tie atšķiŗas no iekaŗošanas un citiem kaŗiem. Idejas pārvēršas reālitātē un ar tām ir jārēķinājās.

Pievēršoties mūsu trimdas apstākļiem prof. J. Peniķis atzina, ka mums bieži pietrūkst ideju. Jāzin, ka idejās būs arī tās, kas reiz sagraus padomju imperiju. Šāda ietekme jau manāma. Mums jāvēro lietu gaita un attīstība ar nāknotnes acīm, jānovērtē mūsu trūkumi un sasniegumi, ko ne vienmēr darām. Pirms 20 gadiem bija cilvēki, kas pareģoja, ka šodien vairs nebūs latviešu, kas svešumā apmeklēs latviešu sarīkojumus. Taču tā nav bijis, kas droši ierakstāms mūsu sasniegumu kontā. Mēs esam cīnījušies, lai saglabātu savu latvisko identitāti, un tas mums līdz šim ir izdevies. Mūsu apspiedēji Rīgā un Maskavā sludina, ka latvieši svešatnē iznīkst, bet liels ir bijis mūsu tautiešu pārsteigums Latvijā, kad mūsu jaunieši, kas devušies dzimtenes apciemojumos, sātiekoties ar turienes piederīgiem un citiem latviešiem, runājuši gluži skaidrā latviešu valodā un interesējušies par savas izcelsmes zemi. Tā redzam, ka ienaidnieka propaganda nav bijusi pareiza. Mūsu organizāciju vadību trimdā pamazām pārņem latviešu jaunākā paaudze. Šie piemēri rāda sasniegumus un liek ticēt, ka latvietība svešumā izdosies uzturēt arī nāknotnē. Mēs zinām arī mūsu jaunatnes problēmas, bet uz tām jāskatās vaļējām acīm. Problēmas mums ir arī iepretim sabiedrībai, kuŗā mēs šeit dzīvojam. Kas pavadījis 25 gadus ārpus savas tautas, tas neapzinīgi pieņem arī daļu no svešas vides, kuŗā dzīvo. Mēs visi esam savas tautas sūtņi brīvajā pasaulē, uzsvēra prof. J. Peniķis, bet bieži vien saskatāmas tendences raudzīties uz Latvijas jautājumu ar vietējo acīm, aizmirstot savu sūtību. Latvijas valsts atdzimšanas un brīvības intereses latvietim nav tādas pat, kā amerikānim vai kanadietim. Daudz latviešu, sevišķi ASV, iesaistījušies vietējās politiskās partijās, kas ir apsvicami un vēlami, taču jābūt uzmanīgiem, ja vēlamies darboties latviešu tautas interesēs. Angļi 19. g.s. lietoja teicienu, ka Anglijai nav mūžīgu draugu, bet ir tikai intereses. To pašu varam attiecināt uz latviešiem — mums nav mūžīgu draugu, bet gan mūžīgas intereses.

Pēdējā laikā Ziemeļamerikas politikā nomanāma pasīvitāte Eiropas jautājumos un paredzams, ka nākotnē tās aktīvā loma Eiropā vēl samazināsies. Šis nav tikai pareģojums, bet stāvokļa un norišu vērtējums. Mums vairāk jāraugās Eiropā uz Latvijas nākotnes jautājumu un jāseko, kā tur skatīsies uz Baltijas valstu jautājumu. Cieši jāseko arī notikumiem pašas Pad. savienības hegemonijā, kuŗas daļa atrodas Eiropā. Ungārijas notikumi 1956. un Čechoslovakijas 1968. gadā nav jāuzlūko kā pēdējā izmisuma cīņa, bet gan kā sākums jauniem notikumiem. Jau vairākus gadus Austrumeiropā manāmi nacionālisma apliecinājumi. Pad. savienība nav spējīga šīs idejas apturēt ne ar saviem tankiem, ne citiem ieročiem. Kad būs īstais laiks, notikumi var atkārtoties.

Mūsu dzimtenē pašreiz notiek cīņa par to, lai uzturētu dzīvu latvisko identitāti savā zemē un pretotos pārkrievināšanai un sovjetizācijai. Mēs šo mūsu tautiešu pienākumu veikt nevaram, bet mūsu svēts pienākums to visiem līdzekļiem atbalstīt. Šķiet, ka trimdā mēs šajā virzienā vēl maz ko esam darījuši un aizvadītā laika posmā neesam daudz mācījušies. Latviešu nacionālisms dzimtenē nav tāds, kāds tas bija agrāk, vai kādu mēs to iedomājamies. Tas ir vienkāršāks, ciešāks, skaidrāks, bez jūtu izplūduma. To ir grūti raksturot. Taču šis nacionālisms nav mazāk vērtīgs, tikai vairāk piemērojies vietējiem apstākļiem. Nobirumi ir pazuduši, palicis veselais kodols, ko ne vienmēr varam teikt par mūsu trimdas sabiedrību. Runas nobeigumā prof. J. Peniķis uzsvēra, ka Latvijas nākotnes pamatojumi izveidosies Latvijā, ar kādu reālitāti mums jārēķinās.

Sekoja kaimiņu lietuviešu un igauņu apsveikumi, sveicienu nodošanu arī LNJAK valdes priekšsēdim J. Zvirbulim, aktā piedaloties arī visai LNJAK valdei no Toronto, kas tai laikā viesojās Montrealā.

Koncertdaļā dziedāja vīru koris Junda, diriģenta D. Vītola vadībā atskaņojot latviešu autoru darbus un tautas dziesmu sabalsojumus. E. Skapsts deklamēja J. Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju".

Daļa akta dalībnieku un tālie viesi vēlāk pulcējās Latviešu namā sadraudzības vakarā.

P. Agrums

TORONTO ZIŅAS

● Kanadas DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš, plašākais šāda veida sarīkojums Toronto, notiks 5. un 6. decembrī DV namā (125 Broadview Ave). Pirmajā dienā tirdziņš būs atvērts no plkst. 10 — 8 vakarā, bet otrā — no plkst. 10—5 pēcpusdienā. Apmeklētājiem bagātīgā izvēlē būs iespēja iegādāties visu svētku dāvanām un pašu priekam vajadzīgo — rotas lietas, keramiku, gleznas, ādas un koka izstrādājumus, latviskus audumus, kosmētiku, grāmatas un skaņu plates, kā arī piparkūkas un medu. Kā katru gadu, tirdziņā būs arī bazārs ar lielu laimestu klāstu un kafijas galds atspirdzinājumam, bet DV klubs stāvu augstāk gādās par siltām pusdienām. Tirdziņu pārzinās īpaša rīcības komiteja ar A. Šternu kā atbildīgo vaditāju..

● Latviešu nams 5. decembrī plkst. 8 vakarā vērs durvis LNJAK rīkotajai „Zaļās zivtiņas kafejnīcai" ar filmu izrādi, dziesmām, dejām un ansambļa „Mēs no Toronto" priekšnesumiem. Ieejas maksa LNJAK biedriem 1,50 dol., bet pārējiem 2,50 dol.

● Ap 25 dalībnieču klātienē Baltijas sieviešu padomes viceprieksšsēde Laura Krasta 15. novembrī stāstīja par savu šāgada Tālo austrumu ceļojumu, apmeklējot Japānu, Taizemi, Filipīnas, Hongkongu un Singapuru, rādot ceļojumā uzņemtos krāsu diapozitīvus. Dalībnieču vidū bija arī padomes goda priekšsēde Angelika Gailīte.

● Kanadiešu preses fotografs un LA līdzstrādnieks Aleksandrs Kalniņš šajās dienās bija acināts sniegt referātu kanadiešu publikai par modes fotografiju un tās attīstību pēdējo desmit gadu laikā. Priekšlasījums ar krāsu diapozitīvu demonstrēšanu notika Vinstona Čērčila vidusskolā, pulcinot galvenokārt amatieŗu fotografus. Lekcija un demonstrējumi ilga vairāk kā stundu un liecināja par klausītāju interesi šajā fotografijas laukā. Referents aprādīja, ar kādām grūtībām jāsastopas, lai varētu iegūt labus modes uzņēmumus un izmantot lielajos kanadiešu un amerikāņu laikrakstos. Priekšlasījuma programmā bija modes skati, kas uzņemti Londonā, Parīzē, Tokio un Ņujorkā. Referāta nobeigumā bija jāatbild uz klausītāju jautājumiem.

● Toronto studenšu korporāciju kopas seniore 1970/71. mācības gadā ir Dr. Agnese Gailīte. Adrese: 79 Pegasus Trail, Scarboraugh, Ontario. Tālr.: 284—6715. Latviešu banku kalendārā iespiesta nepareiza adrese un nepareizs telefons.

● LA 83. n-rā rakstā Selonija 90 gados ieviesusies kļūda — 90 pulkvežu vietā jābūt 16.

Otto Brieduņu atceroties

Ak, rētākas rindas
Ik gadus mums tiek,
Viens biedrs pēc otra
Galvu kapenēs liek...

V.Plūdonis

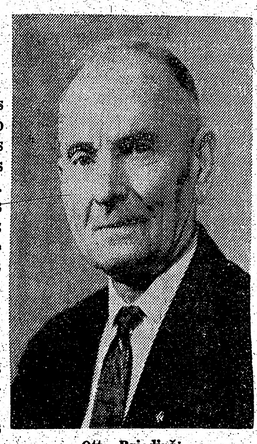

Otto Briedinš†

Svešas zemes smiltīs Toronto guldīts ilggadējais 7. Siguldas kājn. pulka virsnieks — kapteinis Otto Briedinš (apbedīts š. g. 4. aug.). Viņš pulkā bija dienējis kopš tā dibināšanas dienas līdz pulka iznīcināšanai, iekļaujot to territoriālā korpusā. Reti kāds virsnieks bija ar savu pulku tā saaudzis kā kpt. O. Briedinš. Ilggadējā dienesta laikā, lai nebūtu jāatsāj pulks, viņš vairākas reizes atteicies pāriet augstākos amatos, kam sekotu paaugstināšana nākamā dienesta pakāpē.

Kpt. Otto Briedinš bija dzimis 1894. gada 15. janvārī Vidzemē, Valkas apr. Mālupes pagastā. Dibinot 7. Siguldas kājn. pulku, viņš tajā iestājās leitnanta dienesta pakāpē, ko ieguva kaŗaskolā, pirmā pasaules kaŗa laikā. Kpt. O. Briedinš piedalījies Latvijas atbrīvošanas kaŗā daudzās kaujās. 1938. g. kapteiņa dienesta pakāpē iecelts par pulka adjutantu, kādu amatu pildīja līdz pulka iznīcināšanai. Par nopelniem bija apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa 5. šķiru, Viestura ordeņa 4. šķiru (ar šķēpiem), Latvijas atbrīvošanas kaŗa piemiņas medaļu, kā arī ar Aizsargu nopelnu krustu un Lietuvas atbrīvošanas piemiņas medaļu.

1944. g. rudenī, kad Alūksnei atkal tuvojās sarkanarmija, kpt. O. Briedinš kopā ar dzīvesbiedri Bertu un meitu Viju devās bēgļu gaitās uz Vāciju, bet 1950. gadā izceļoja ar ģimeni uz Kanadu, apmetoties uz dzīvi Toronto, kur vēlāk ieguva arī savu māju, lai mierīgi pavadītu dzīves novakari. Taču launā slimība stājās dzīves ceļā, aizsaucot aizsaulē 76. vasarā.

Pēc viņa skumst ģimene, pulka bijušies kaŗavīri, jo katrs, kam ar nelaiķi bija saskare, to atcerās kā lēnprātīgu, iecietīgu un sirsnīgu cilvēku.

Roberts Apenītis

Sirsnība un draudzība mazā saimē

DV NIAGARAS NODAĻAS SARĪKOJUMS AR JAUTRU PROGRAMMU

Kaut gan latviešu skaits Niagarā pēdējos gados ievērojami samazinājies, taču sabiedriskā dzīve vietējos apstākļos rit raiti un rosīgi. Tā to varēja vērot DV Niagaras nodaļas 21. novembŗa sarīkojumā, kas F. Sirmā mājā bija pulcinājis gandrīz vai visus niagariešus un nedaudz viesu arī no tuvējās latviešu kolonijas Sv. Katrīnēs, kā arī Toronto, kopskaitā ap 60 apmeklētāju. Sarīkojumu atklājot nodaļas valdes priekšsēdis J. Celms vispārējos vilcienos pakavējās pie nelabvēlīgajiem apstākļiem, kas kavē aktīvāku sabiedrisko rosību, bet neraugties uz to, DV Niagaras nodaļa savai saimei var pieskaitīt četrus jaunus biedrus, divus vanagus un divas vanadzes. Jaunajiem biedriem — J. Vabalim un I. Brūklim DV organizācijas nozīmes pasniedza valdes priekšsēdis J. Celms, bet vanadžu kopas vadītāja A. Celma klātesošai Aldai Plavinskai, pieminot arī jauno vanadzi Venerandu Vabali, kas bija aizkavēta ierasties sakarā ar savas gleznu izstādes slēgšanu.

Sarīkojuma turpmāko daļu, kas bija veltīta dziesmām un jautrībai, vadīja jaunā vanadze A. Pļavinska. Ar asprātīgiem skečiem: „Tūrists no dzimtenes" un „Kantīne" klausītājus iepriecināja Smaida Kalniņa un Valdis Stautnieks, bet feļetonists Krišs Ķepals ar pāris saviem jaunākajiem feļetoniem par ventiņu dzīves priekiem un bēdām.

Par deju mūziku un kopējo dziesmu pavadījumiem atjautīgi gādāja akordeonists Ilkvars Brūklis. Draudzīgajā noskaņā un vispārējā omulībā iederējās ar vanadžu izkārtotā loterija un ieejas karšu izloze, kur laimīgo numuru īpašnieki bija Jānis Grīnbergs un Ērika Šteinbacha. Par vakara cienastu „groziņu" veidā bija rūpējušās nodaļas vanadzes un vairākas sarīkojuma dalībnieces.

R. N.

Dr. R. H. KELLAR

278 West 18th Street, Hamilton, Ont.

(pie Mohawk). Tel. 385-3204

Ar šo daru zināmu, ka Dr. R. W. G. Stewart ārsta kabinets vairs nedarbojas.

Esmu pārņēmis visu Dr. R. Stewart pacientu aktis, un ikviens viņa bijušais pacients var saņemt manu medicīnisko palīdzību. — Tāpat ziņoju, ka es pieņemu arī jaunus pacientus.

Mans ārsta kabinets no 508 Upper Gage Ave. ir pārcelts uz jaunām telpām augšā minētajā adresē

Slimniekus pieņemu arī VAKAROS — plkst. 7 — 9
PIRMDIENĀS un CETURTDIENĀS

NACIONĀLĀ PRIEKŠZĪME

(Pārnesums no 1. lpp.)

stāde izmaksājusi ap 800 dol., bet tās rīcības komitejas kasē vēl atlikuši 400 dol. Ziņas, ka pilsētas nama bibliotēka atteikusies izstādei dot tās rīcībā esošās grāmatas, ir pārpratums, jo bibliotēkas vadība tikai gribējusi, lai izstādes rīkotāji vajadzīgās grāmatas no tās oficiāli izņemtu, kā to dara lasītāji, reizē ar to uzņemoties par šīm grāmatām atbildību, ja tās skates laikā pazustu. Izstādes rīcības komitejas priekšsēdis J. Šimko to nav darījis, vēlāk šo atteikšanos atzīstot par nepareizu. Izstādes turpināšanu citās pilsētās kārtos jaunradīts iestādījums, kas nosaukts par Canadian Freedom Council, ar vēl pieņemamiem statūtiem, kuŗā par biedriem varēs iestāties kā federālās organizācijas, tā arī lokālās organizācijas un individuālas personas. Šī jauniestādījuma pag. vadībā latv. pārstāvis ir V. Cinis, kas, kā atzina T. Kronbergs, viens pats paveicis ap 60% visu izstādes sagatavošanas darbu. Pašreiz Kanadas senāts kārto izstādes iekārtošanas jautājumu parlamenta ēkā Otavā, bet interese par izstādi saņemta jau no Hamiltonas, Vankuveras un kādas ungāru organizācijas Klīvlendā.

Kā Latvijas valstssvētku akta rīcības komitejas priekšsēdis Toronto, A. Rāviņš pārrunās vērtēja, ka sarīkojums no organizatoriskā viedokļa izdevies labi, arī svētku runas publiku apmierinājušas, turpretim koncerta daļa, varbūt, bijusi viduvēja, ja to vērtē ar „tīrās mākslas" mērauklām, taču jāievēro, ka dziedāja amatieŗu koŗi. Cittautu viesu gan bija mazāk nekā iepriekšējos gados, taču Toronto pilsētas valdes vārdā teiktā apsveikuma uzruna atzīstama par saturīgāko, kāda jebkad teikta. Akta dalībnieki iesūtīja ziedojumos nodevuši rekordsummu — 1314,45 dol. (nevis 1413 dol., kā kļūdaini ziņots mūsu laikraksta 21. novembŗa numurā), ar ko visi izdevumi būs segti. T. Kronbergs papildināja, ka LNAK rīkotajā valstssvētku pieņemšanā daudzi pieteikušies kanadieši nav ieradušies, bet izdevumi bijuši neparedzēti lieli, sevišķi Latviešu nama zāles īre, tādēļ pie šī sarīkojuma nāksies piemaksāt.

Dr. E. Upenieks ziņoja, ka ALA un LNAK valžu kopsēdē Sirakūzās radītajā Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda darbības pārkārtošanas komisijā no Kanadas gan darbosies tikai 3 paredzētie locekļi, taču praktisko jautājumu pētīšanas darbu Kanadā var veikt lielāks skaits. Šai darbā piedalīties jau piekrituši A. Čops, J. Mežaks un I. Vīksna. Atgriežoties pie jau vasarā notikušās Toronto latviešu koncertapvienības sēdes, E. Upenieks ziņoja, ka tajā izteikta neapmierinātība ar LNAK autoru honorāru fonda darbību, pārmetot, ka tas savu uzdevumu nav pienācīgi veicis, tādēļ koncertapvienība honorāru jautājumu kārto pati. T. Kronbergs paskaidroja, ka koncertapvienības vadītājam A. Purvam lūgti attiecīgi ierosinājumi, bet nav saņemti, tādēļ pārmetumi nevietā. Tā kā arī Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komiteja LNAK autoru honorāru fondam trūkst jebkāda pārskata par honorāru maksājumiem, kas darbību ne tikai apgrūtina, bet padara neiespējamu. Tiem, kas fonda pastāvēšanu ignorē, nav nekāda pamata izteikt pārmetumus par darbību, jo kārtība iespējama tikai tad, ja paši to ievēro un noteikumus pilda.

Sēdes laikā T. Kronbergs valdi iepazīstināja ar vācu valodā rakstīto memorandu kopijām, kuŗus Brīvās pasaules latviešu apvienība izsūtījusi Rietumvācijas politiskās dzīves vadītājiem, kā arī nolasīja lietveža Dr. A. Dinberga pateicības vēstuli par LNAK apsveikumu un sekmju vēlējumu sakarā ar Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadības pārņemšanu, bet K. Tannis ziņoja, ka, pārstāvot LNAK, teicis uzrunu un nolicis ziedus pie Kritušo kaŗavīru piemineklja Saulainē varoņu piemiņas sarīkojumā. Latviešu namā Toronto 24. novembrī notikušajā LNAK valdes sēdē piedalījās priekšsēdis T. Kronbergs, viceprieksšsēži A. Rāviņš un K. Tannis, sekretārs I. Alksnis, kasieris J. Skrastiņš, biedrzinis E. Upenieks un J. Mežaks, nozaŗu vaditāji K. Priedītis un J. Dreifelds, biroja vadītājs J. Rolavs, revīzijas komisijas pārstāve B. Senkēviča un sākuma daļā arī kreditsabiedrību referents A. Svenne.

Vč.

Ziemsvētku dāvanu izvēlei apmeklējiet

THE CRYSTAL SHOP

(iepriekš pazīstamais Hamburg Centre)

tagad: 1178 Kennedy Road, Scarborough

2 bloki ziemeļos no Lawrence. Tālrunis 755-0800.

Mērenas cenas kā parasti. Kristalls, porcelāns, lielas vāzes, sudrabs, spilvenu pārvalki un rotaļlietas no Vācijas.

Valstssvētku sarīkojumā Hamiltonā koncerta ievadījumā deklamēja Ingrida Saksa un dziedāja DV vīru koris diriģ. Imanta Saksa vadībā. Attēlā — koris priekšnesumu laikā.

Foto: J. Gailītis

Latvie... satversm...

Klīvlendā pēdējā laikā notik... gandrīz visu mūsu centrālo ... nizāciju sanāksmes. 14. nove... Apvienotās draudzes telpās p... jās ASV latviešu ev.-lut. dra... paredzētās sinodes satversme... misija Dr. J. Robiņa vadībā... rā ieiet arī mūsu redzamāki... risti. Ja sinodi nodibinās, tā ... un Kanadā darbosies kā lat... ev.-lut. draudžu pastāvīgs ies... jums. Satversmes projektu iz... dāja ASV latviešu luteraņu dra... apvienības iecelta komisija ur... apspriests jau draudžu apgabal... nāksmēs. Pirms nodošanas B... cas virsvaldei apstiprinās... projektu vēl pārbaudīja satvers... komisija. Par to deva sava... sauksmes komisijā izraudzītie... risti. Tika apspriesti arī dažād... rosinājumi un iesniegumi atteik... uz pašu projektu.

Satversmes projekts sola... jaunā sinode palīdzēs latviešu... lut. draudzēm sekmīgi veikt... devumus, kādi nebija iespējam... sevišķām draudzēm. Augstāka... nodes garīgais vadītājs būs a... bīskaps. Baznīcas virsvaldei... tiesības nodot pārlemšanai tos... tājumus, kas būtu pretrunā ar... nīcas noteikumiem. Administ... vo darbu vadīs sinodes prezid... sekretārs un kasieris ar sapulc... raudzītiem palīgiem. Sinodes... bība aptvers ASV un Kanadā... šās latviešu ev.-lut. draudzes... sadalīsies četros apgabalos un... vadīs prāvesti līdz ar ievēlē... draudžu pārstāvjiem katrā... balā. Pie sinodes vadības vēl... bosies plānošanas, jaunatnes... tu, evaņģelizācijas, draudžu s... namturības komitejas un ats... ķiem uzdevumiem izraudzīti... renti. Apzinoties ASV un Ka... esošo latviešu ev.-lut. dra... īpatnējos apstākļus un darba... vumus, draudžu mācītāji un... ģelisti, ar draudžu vadību piek... nu, apvienotos latviešu sinod... sekmīgāk veiktu savus kris... pienākumus.

Iespējams, ka sinodei par... darbotos arī LELDAA, bet sa... smes komisijas sekr. māc. V. ... bergs atzina, ka sinodes darb... bāk sekmēsies, ja tai dos pilni... vienību, ar laiku pārņemot... Draudžu apvienības funkcijas... tversmes komisijas priekšsēdis... J. Robiņš preses pārstāvjiem... cās: „Ar katru dienu gūstu ... ku pārliecību, ka sinodes darbs... svētīgs un tās nepieciešan... skaidri saredzamā. Arī arch... kaps A. Lūsis ieskata, ka sin... izveidošanas darbs jāvirza... priekšu." Senātors A. Rumpē... izsacījās: „Visaš latviešu ev... draudzes darbojas virsvaldes ... dikcijas un ASV latviešu ev... draudžu apvienības kopdarbība... tvaros. Arī latviešu draudzes, ... sastāv sinožu juirsdikcijā, res...

18. NOVEMB...

Latvijas valsts dibināšanas... nas atceres akts Klīvlendā... ka 21. novembrī Gregoriāņu... las lielajā zālē. Klīvlendas La... šu biedrības koris novietojā... mākslinieka B. Sniedzes v... svētku gadījumam dekorētas... tuves. Māra Jurjāne nolasīja... gubernātora proklamāciju, ... tu 18. novembŗa svinībām, ... sekoja ASV himna. Lat... valsts dibināšanas atceres ... brīdi vadīja latviešu Miera ... dzes māc. K. Sautiņš, bet ... lendas latviešu b-bas priekš... A. Piterāns ievadīja laicīgo... tu, norādot uz 18. novembŗa ... zīmi. ALAs priekšsēža viet... G. Meierovics svētku runā p... nēja 18. novembri kā latviešu... tas vienotāju spēku. Nekād... mūnistu propagandas plūdi t... zīmi neizdzēsīs. Mēs gan p... vojam grūtāko posmu savas... tas vēsturē, jo pasaules ka... boļševiku okupācija sifusi r... gas brūces, bet mūsu nac... lās eksistences cīņā jāpārva... gurums un jāatgūst ticīb... kotnei," cita vidū teica run... Sveicienus nesa igauņu un... viešu pārstāvji, ALAs ku... daļas goda rakstus saņēma... dējās latviešu draudzes skol... R. Kuģeniece un A. Linde. ... ja Klīvlendas latviešu bie... koŗa koncerts, klavieru pav... mus spēlējot Z. Vīķei un b... na solo partiju dziedot T. ... nam.

18. novembŗa akts notik... Apvienotās draudzes svēt... skolā, svētbrīdi vadot dra...

Latviešu sinodes satversmes projekts

Klīvlendā pēdējā laikā notikušas gandrīz visu mūsu centrālo organizāciju sanāksmes. 14. novembrī Apvienotās draudzes telpās pulcējās ASV latviešu ev.-lut. draudžu paredzētās sinodes satversmes komisija Dr. J. Robiņa vadībā, kurā ieiet arī mūsu redzamākie juristi. Ja sinodi nodibinās, tā ASV un Kanadā darbosies kā latviešu ev.-lut. draudžu pastāvīgs iestādījums. Satversmes projektu izstrādāja ASV latviešu luterāņu draudžu apvienības iecelta komisija un tas apspriests jau draudžu apgabalu sanāksmēs. Pirms nodošanas Baznīcas virsvaldei apstiprināšanai, projektu vēl pārbaudīja satversmes komisija. Par to deva savas atsauksmes komisijā izraudzītie juristi. Tika apspriesti arī dažādi ierosinājumi un iesniegumi atteiksmē uz pašu projektu.

Satversmes projekts sola, ka jaunā sinode palīdzēs latviešu ev.-lut. draudzēm sekmīgi veikt uzdevumus, kādi nebija iespējami atsevišķām draudzēm. Augstākais sinodes garīgais vadītājs būs archibiskaps. Baznīcas virsvaldei būs tiesības nodot pārlemšanai tos jautājumus, kas būtu pretrunā ar baznīcas noteikumiem. Administratīvo darbu vadīs sinodes prezidents, sekretārs un kasieris ar sapulcē izraudzītiem palīgiem. Sinodes darbība aptvers ASV un Kanadā esošās latviešu ev.-lut. draudzes, kas sadalīsies četros apgabalos un tos vadīs prāvesti līdz ar ievēlētiem draudžu pārstāvjiem katrā apgabalā. Pie sinodes vadības vēl darbosies plānošanas, jaunatnes lietu, evaņģelizācijas, draudžu skolu, namturības komitejas un atsevišķiem uzdevumiem izraudzīti referenti. Apzinoties ASV un Kanadā esošo latviešu ev.-lut. draudžu ipatnējos apstākļus un darba uzdevumus, draudžu mācītāji un evaņģelisti ar draudžu vadību piekrišanu, apvienotos latviešu sinodē, lai sekmīgāk veiktu savus kristīgos pienākumus.

Iespējams, ka sinodei paralēli darbotos arī LELDAA, bet satversmes komisijas sekr. māc. V. Vārsbergs atzina, ka sinodes darbs labāk sekmēsies, ja tai dos pilnīgāku vienību, ar laiku pārņemot visas Draudžu apvienības funkcijas. Satversmes komisijas priekšsēdis Dr. J. Robiņš preses pārstāvjiem izteicās: „Ar katru dienu gūstu lielāku pārliecību, ka sinodes darbs būs svētīgs un tās nepieciešamība skaidri saredzama. Arī archibīskaps A. Lūsis ieskatā, ka sinodes izveidošanas darbs jāvirza uz priekšu." Senātors A. Rumpēters izsacījās: „Visas latviešu ev.-lut. draudzes darbojas virsvaldes jurisdikcijas un ASV latviešu ev.-lut. draudžu apvienības kopdarbības ietvaros. Arī latviešu draudzes, kas sastāv, sinožu juirsdikcijā, respektē latviešu garīgo vadītāju archibīskapu un sadarbojas ar ASV draudžu apvienību visos svarīgos jautājumos. Ideāli tomēr būtu, ja varētu apvienot dažādu jurisdikciju latviešu draudzes kopējam darbam vienā vienībā — sinodē. Kā Baznīcas virsvaldes un sinodes satversmes komisijas loceklim man tomēr jāpasaka, ka rodas dibinātas bažas, vai latviešu sinodi nodibinot tajā būs iespējams apvienot visas draudzes, jo kādas no tām varbūt negribēs šķirties no līdzšinējām sinodēm. Taču mums sava sinode būtu jānodibina."

J. E.

ASV latviešu draudžu sinodes satversmes komisija Klīvlendā, attēlā no kreisās: jurists I. Krafts, senātors A. Rumpēters, komisijas priekšsēdis Dr. J. Robiņš, sekretārs māc. V. Vārsbergs un jurists J. Padegs.
Foto: P. Blūms

Ievaditi priekšdarbi ALAs kongresam

Kā zināms, Amerikas latviešu apvienības valde izšķīrusies par ALAs kongresa sarīkošanu nākošā gada pavasarī Grand Rapidos. Iecere uzņemt ALAs kongresa dalībniekus šeit, pastāvēja jau kopš vairākiem gadiem, lai parādītu jauno Latviešu biedrības namu un ikviens redzētu vietējās latviešu sabiedrības kopīgos sasniegumus sabiedriskā un kultūrālā dzīvē. Tāda iespēja grandrapidiešiem radusies tikai tagad. Viens no ALAs kongresiem sākuma gados jau notika šejā pilsētā, toreiz vēl vecajā biedrības namā.

Lai ievadītu nepieciešamos priekšdarbus kongresa sarīkošanai, Latviešu biedrības valde jau novembra sākumā bija aicinājusi uz apspriedi organizāciju un draudžu pārstāvjus. Atsaucība bija ļoti dziva. Apspriedē piedalījās 33 dalībnieki. To vadīja Latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs, protokolējot J. Brūnam. Vienojās, ka kongress būtu sarīkojams nākošā gada 21., 22. un 23. maijā, ziņojot par to ALAs valdei un lūdzot tās piekrišanu izvēlētam laikam. Apspriedē bija pārstāvēta latviešu biedrība, abas luterāņu draudzes, katoļu draudze, DV apvienība, korporāciju kopas un gandrīz it visas mazākās organizācijas, piedaloties arī š. g. kongresa delegātam J. Sprogim, Gaŗezera administrātoram māc. V. Vārsbergam un valdes priekšsēdim R. Jankavam, jo, kā zināms, kongresa nobeiguma sēdi ierosināts noturēt Gaŗezarā.

Šajās dienās izraudzīta kongresa organizēšanas komiteja pilnā sastāvā. Bez priekšsēža A. Grīnberga un sekretāres B. Maines, kuŗus izraudzīja jau iepriekšējā apspriedē, komitejā vēl darbosies: priekšnieka vietnieki A. Balodis (DV) un V. Tarbunas (Katoļu draudze), sekretāra palīgs H. Ritums (Vienības dr.), kasieris G. Liepiņš (Latv. b-ba), vietnieki — K. Spilītis (DV) un A. Unglenieks (Vienības dr.), sarīkojumu nozares vadītājs V. Judovics (Latviešu koris), dekorēšanas darbu pārzinis A. Lapsiņš (Vienības dr.) un J. Rumberga (Vienības dr.), palīgi Z. Lapsiņa (Pērse), ēdināšanas nozares pārzine A. Tālberga (Latv. b-ba), transporta, izvietošanas un informācijas noz. vadītājs J. Riekstiņš (Korporāciju kopa), palīgos V. Lauce (Studentu korporāciju kopa). Padomdevējos J. Sprogis, kas bijis vairāku ALAs iepriekšējo kongresu delegāts. Nepieciešamības gadījumā komiteja pieaicinās vēl citus darbiniekus, jo darba slodze nebūs maza.

V. Š.

Latvijas dibināšanas atceres aktā Bostonā

Šoreiz nepiedalījās neviens cittautu pārstāvis. Neieradās pat igauņi un lietuvieši, kā arī nebija saņemti viņu apsveikumi. Latviešu republikāņu grupas atbalstītais gubernātors Sardžents telegrammā, kā parasti, atvainojās ar laika trūkumu, kaut gan pirms nesenajām vēlēšanām viņš latviešu delegācijai bija apsolijies svētkos ierasties.

Atceres akts notika Latiņu skolas aulā, kur reiz latviešiem bija runājis Džons F. Kenedijs. Sarīkojuma programmu vadīja jaunās paaudzes pārstāvji. Ja iepriekšējos svētku aktos sevišķi uzsvēra pagātni, tad šoreiz runas kodols, ko teica galvenais runātājs Amerikas latviešu apvienības kasieris V. Kārklis, bija veltīts daudzu plānu īstenošanai nākotnē, īpaši uzsverot nākamos gados mācības līdzekļu modernizēšanu latviešu skolās un mēģinājumu aizkavēt asimilācijas procesu jaunatnē. Viņš aicināja „apatiskos, malā nogājušos un bezcerībā iegrimušos" izpirkt vismaz ALAs biedra karti. Runātājs cildināja latviešu jaunatni, kuŗas vidū izauguši jauni cīnītāji par latviešu kultūru un tiesībām, ko liecināja arī nesen notikušās „Kokļu dienas", lieliski izdevušās skaņu plates un brīvo radioraidījumu sagatavošana raidījumiem uz Latviju.

Dievvārdus aktā teica māc. N. Ozols, runādams par tautas vēsturi un reliģiju. Ja tauta zaudē vienu vai otru, tā iet bojā. Šās zemes svētākā devīze ir cīņa par brīvību un brīvības sargāšana. Vai arī latviešu jaunatne nevarētu šos vārdus ierakstīt savās sirdīs? — jautāja mācītājs. Ievadvārdus un patriotisku solījumu teica Brigita Kreišmane. Viņa paziņoja arī rakstveida apsveicējus. Tie bija Amerikas baltiešu biedrība Jaunanglijā, senātori Kenedijs, Bruks un jau sākumā pieminētais Sārdžents.

Aktā kā karognesēji piedalījās Bostonas latviešu skauti un gaidas A. Ogas vadībā, pretēji tam, kā citur, kur politiskajos aktos gaidas un skauti nepiedalās. Bostonā šī tradicija piekopta jau ilgus gadus, tā apliecina latviešu skautu un gaidu nacionālo stāju. Līgas koris sniedza 8 dziesmas. Koris bostoniešiem ir sens mantojums un to vēl arvien ar mīlestību vada tā diriģents J. Austrums. Bija sirsnīgi aplausi pēc nodziedātā „Birzēm ro-tāts Gaiziņš", ko vajadzēja atkārtot. „Tev mūžam dzīvot, Latvija" svētku dalībnieki noklausījās kājas stāvot. Atstājot aulu, vēl ausīs skanēja dziesmas vārdi: „Mīļā Latvija, kaut tu jel būtu tāda cēla, balta dižena".

O. Akmentiņš

18. NOVEMBRIS KLIVLENDA

Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres akts Klīvlendā notika 21. novembrī Gregoriāņu skolas lielajā zālē. Klīvlendas Latviešu biedrības koris novietojās uz mākslinieka B. Sniedzes valsts svētku gadījumam dekorētas skatuves. Māra Jurjāne nolasīja Ohio gubernātora proklamāciju, veltītu 18. novembŗa svinībām, kuŗai sekoja ASV himna. Latvijas valsts dibināšanas atceres svētbrīdi vadīja latviešu Miera draudzes māc. K. Sautiņš, bet Klīvlendas latviešu b-bas priekšnieks A. Piterāns ievadīja laicīgo aktu, norādot uz 18. novembŗa nozīmi. ALAs priekšsēža vietnieks G. Meierovics svētku runā pieminēja 18. novembri kā latviešu tautas vienotāju spēku. Nekādi komūnistu propagandas plūdi tā nozīmi neizdzēsīs. Mēs gan pārdzīvojam grūtāko posmu savas tautas vēsturē, jo pasaules kaŗi un boļševiku okupācija situsi nežēligas brūces, bet mūsu nacionālās eksistences cīņā jāpārvar pagurums un jāatgūst ticība nākotnei," cita vidū teica runātājs. Sveicienus nesa igauņu un lietuviešu pārstāvji, ALAs kultūras daļas goda rakstus saņēma ilggadējās latviešu draudzes skolotājas R. Kuģeniece un A. Linde. Sekoja Klīvlendas latviešu biedrības koŗa koncerts, klavieŗu pavadījumus spēlējot Z. Vīķei un baritona solo partiju dziedot T. Barbīnam.

18. novembŗa akts notika arī Apvienotās draudzes svētdienas skolā, svētbrīdi vadot draudzes mācītājam I. Gaidem. Skolas pārzinis R. Šilders paziņoja, ka BLP balvu ar goda rakstu saņēmusi Inese Grīna, sacensības darba uzvarētāja latviešu literātūrā. ALAs izglītības nozares rakstus un apsveikumus saņēma Sandra Kronīte un Līga Zemesarāja par sekmīgu piedalīšanos 1970. g. Latviešu nopelnu stipendijas pārbaudījumos pamatskolas grupā. Skolas akta dalībniekus uzrunāja ALAs priekšsēža vietnieks G. Meierovics aicinot audzēkņus būt čakliem skolas apmeklētājiem, neaizmirst latviešu valodu un palikt uzticīgiem zemei, no kuŗas nākuši viņu vecāki.

J. E.

No Dienvidvietnamas izraidīts ASV reportieris

Dienvidvietnama 24. novembrī izraidīja Dispatch News Service International 25 g. v. amerikāņu žurnālistu Michaelu Morovu. Dienvidvietnamiešu nacionālās preses direktors sacīja, ka iemesls izraidīšanai ir Morova iejaukšanās iekšējās politiskās aktivitātēs. Morovs bija viens no trim žurnālistiem, ko pagājušā gada maijā sagūstīja komūnistu grupas Kambodžā un atbrīvoja jūnijā. Morovs strādāja ziņu dienestā Dienvidvietnamā no 1967. gada un runā vietnamiešu valodu. Morovs ir piedalījies Saigonā dažādu politisko grupu sanāksmēs, kas prasa izbeigt kaŗu, kas arī ir par iemeslu viņa izraidīšanai.

Kanadas ziņas

VANKUVERA

● Vankuveras latvieši Latvijas valsts dibināšanas dienu atcerējās 13. novembrī. Svētku aktu ievadīja prof. E. Leimanis ar lūgšanu, bet svētku runu teica DV priekšnieks Vilis Hazners. Vankuveras latviešu draudze kopā ar DV nodaļu 13. decembrī rīko Ziemsvētku eglītes vakaru YMCAs telpās ar māc. Kiršfelda vadītu svētbrīdi, bērnu priekšnesumiem un Ziemsvētku vecīša ierašanos.

T. Z.

SADBERIJA

● Valstssvētku aktā Sadberijā klātesošos uzrunāja DV nod. prks R. Meija. Priekšnesumu daļā ar tautas dejām uzstājās Susenmarijas jauniešu dejotāju grupa Ziemeļnieks V. Krūmiņa vadībā. Māc. E. Ķeŗģis referēja par senās Mārtiņdienas izdarībām. Ieradās arī budeļi! 15. novembrī Latvijas krāsām un ziediem rotātajā dievnamā valstssvētku dievkalpojumu vadīja māc. E. Ķeŗģis. Pēc dievkalpojuma draudzes dāmu komiteja apmeklēja latviešu kapus, noliekot uz ikvienas kopiņas 18. novembŗa sveicienu — rožu ziedu.

T. N.

BRAMPTONA

DV Bramptonas nodaļas gadasvētki 5. decembrī plkst. 7 vakarā 6 Beech St.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Latviešu veco strēlnieku, kaŗa invalīdu un DV apvienības pārstāvju kopīgā apspriedē Grand Rapidos pieņēma lēmumu, ka turpmākos gados Ziemsvētku kauju atceri, varonīgo latviešu leģionāru cīņu noslēgumu 2. pasaules kaŗā un 11. novembŗa svētkus rīkos kopīgi, technisko izkārtojumu atstājot strēlniekiem (Ziemsvētku kaujas), invalīdiem (leģionāru cīņas) un Daugavas vanagiem (11. novembŗa sarīkojums). DV apvienība vāc ziedojumus Ziemsvētku palīdzības akcijas ietvaros. Ziedojumi nosūtāmi apvienības kasierim St. Mukānam, 3330 — 7 Mile Rd. N.W. Grand Rapids, Mich. 49504.

● Zelma Andersone un Dāvja Poļa ģimene nodevusi Grand Rapidas un apkārtnes ev.-lut. latviešu draudzei, lai godinātu pirms vairākiem gadiem miruša vīra un tēva piemiņu, divas altāri novietojamas vāzes. Draudzē kristīts Paulis F. Ziedipš, Ausmas un Erika pirmdzimtais dēls. Kūmas — Juris Prūsis un Biruta Millere.

● Grand Rapidu latviešu biedrības rīkotais bazārs devis 655 dol. atlikumu. Biedrības valde un dāmu komiteja izsaka pateicību mantu un naudas ziedotājiem, ložu pircējiem, darba darītājiem, apmeklētājiem un jauniešu orķestŗa dalībniekiem, kas spēlējuši bez atlīdzības. Dažādo sarīkojumu norisēs patīkamu pārmaiņu radīja latviešu biedrības un vācu kluba kopīgi rīkotais vakars. Dziedāja divi vācu koŗi un latviešu koris dir. R. Zuikas vadībā. Saviesīgais vakars risinājās abās nama zālēs.

● Lāčplēšiem veltīts pieminas sarīkojums, kam bija pieskaņota Latvijas armijas un kaŗa invalīdu atceres diena, notika Latviešu biedrības namā DV Grand Rapidu apvienības izkārtojumā. To ar īsu uzrunu atklāja apvienības priekšnieks A. Balodis. DV, skautu un gaidu goda sardzes pavadībā zālē ienesa karogu, taurētājam vēstījot jundu. Plašākā stāstījumā par latviešu kaŗavīru cīņu gaitām dažādos vēstures posmos pieskārās Indianapoles viesis un leģiona cīņu līdzgaitnieks A. Rudzāts. E. Brūna lasīja viziju — 18. novembŗa nakts Cēdelgemā no Dz. Kiršteina grāmatas „Kaliet sirdis akmenī brāļi". Jaunieši deklamēja patriotiskus dzejoļus, bet Kalamazū viešņa M. Laurena iepriecināja ar kokles mūziku. Apmeklētāju vidū bija lāčplēši — plkv. R. Vēliņš, R. Markus un J. Laucis. Pateicības vārdus par sarīkojuma noorganizēšanu teica LKOK R. Vēliņš. Sekoja Mārtiņballe ar vakariņām, atspirdzinājumiem un dejām.

● Artura Virsnieka filmas „Svešās zemēs" izrāde Grand Rapidu latviešu biedrības namā ilga pusotras stundas. Sarīkojumu atklāja b-bas sabiedriski kultūrālās nozares vadītāja J. Rumberga, pēc izrādes nobeiguma vārdus sakot viņa palīgam Arnim Bušam. Dokumentārfilma skatītājiem patika. Lielākais vairums tai veltīja atzinīgus vārdus, vēl jo vairāk tādēļ, ka to praktiski uzņēmis viens cilvēks, ieguldot lielus līdzekļus.. Apmeklētāju skaits bija vērtējams nedaudz pāri simtam. To vidū bija daudz bērnu, bet maz jauniešu.

● Dažādos virzienos devās arī Grand Rapidu mednieki, skaitā ap 20, lai piedalītos medību sezonas atklāšanā 15. novembŗa rītā. Pirmos panākumus guva P. Rencis, J. Bušs, T. Zeltiņš un M. Purviņš, nošaujot katram vienu briedi. Panākumus briežu medībās vēl guvuši Ed. Ancāns un Ed. Rozenbergs, kas abi pārveduši pa staltradzim.

V. Z.

KALAMAZŪ

● Kalamazū latviešu skola 14. novembŗa mācību sestdienu ievadīja ar Latvijas valsts 52. gada dienas atceres aktu draudzes nama zālē. Pēc Latvijas karoga ienešanas aizlūgumu noturēja māc. A. Piebalgs, bet 18. novembrim piemērotu uzrunu teica vēstures skolotājs Ģirts Kaugars. Skolas pārzine P. Skrupšķele izsniedza diplomus un balvas I. Elksnei un S. Kajakai, kuŗas tās saņēma par ALAs izvestiem nopelnu pārbaudījumiem pag. pavasarī. Priekšnesumu daļā bija patriotiskas deklamācijas, kuŗas skandēja gan atsevišķi skolēni, gan grupas pa klasēm. Nobeigumā vecāko klašu koris V. Galēnas vadībā dziedāja „Skaista mana brāļa sēta" un „Daugaviņa puto balti" ar solo pavadījumiem, kuŗus sniedza 5 skolēni. Atceres aktā piedalījās arī bērnu vecāki un viesi. Iepriekšējā sestdienā skolā atzīmēja Varoņu piemiņas dienu, kuŗā kpt. A. Lasis dalījās atmiņās par kopējām cīņas gaitām ar plkv. Kalpaku.

● 64 gadu vecumā 7. novembrī veļiem piepulcējies Jānis Baltmanis. Pēdējā dusā no Sv. Augustina baznīcas nelaiķi izvadīja 10. novembrī. Iepriekšējā vakarā Redmond bēru namā notika aizlūgums. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri un divus nepilngadīgus dēlus — Jāni un Juri.

● No Sv. Jāņa latv. draudzes baznīcas prāv. J. Turks pēdējā gaitā izvadīja 5. novembrī mirušo kalpakieti Augustu Arāju. Baznīcā pie aizgājēja goda sardzē stāvēja Daugavas vanagi. Kapsētā no aizgājēja ar ziedu veltēm atvadījās: A. Lasis no kalpakiešiem, V. Grīnbergs — Sv. Jāņa draudzes, A. Minka — DV apvienības, Fr. Butners — korporāciju kopas un A. Tralmaks — mednieku kluba.

● Kalamazū Mārtiņvakara dalībnieku vidū viena trešā daļa bija jaunieši. Vakara programmā risinājās E. Caunes joku luga „Mīlas automats", Anetes Znatnājas režijā, H. Celma skatuves ietērpā un A. Bārzdeļa gaismu efektos. Tēlotājos bija: V. Bērs, M. Reinvalde, H. Pole un P. Sīka. Pēc izrādes Latviešu b-bas vicepriekšsēdis J. Grotēns pieminēja lāčplēšus A. Lasi un R. Blankenburģi un veļu valstī aizgājušo kalpakieti A. Arāju. Izrādes dalībniekus iepriecināja ar b-bas priekšnieka O. Reinvalda atsūtītajām rozēm. Izlozē galvenos laimestus. Jāņa Ķinēna, A. Riškes un B. Geistautes gleznas, ieguva J. Vaseris, A. Krastiņš un E. Krasts. Biedrības dāmu komitejas dalībnieces bija rūpējušās par siltiem un aukstiem ēdieniem. Deju mūziku spēlēja Grand Rapidu latviešu kapella „Continental".

V. B.

● Rietummičigenas universitātes latviešu studentu klubs par priekšsēdi ievēlējis Jāni Pavasaru, vicepriekšsēdi Raimondu Ziemeli, sekretāri Sandru Miķelsoni un kasieri Silviju Austriņu. Pēc kluba ziņām universitātē mācās ap 40 latviešu. Pēc atļautības brauciena (Car Rally) tā dalībnieki piedalījās Latviešu b-bas rīkotajā Mārtiņvakarā biedrības namā, kur uzvarētājiem izsniedza balvas. — Bertas Geistautes un Miķeļa Geistauta skulptūru izstāde b-bas namā, ieguva izcilu atsaucību, atstājot Kalamazū 10 gleznu un 5 skulptūras. — Par labi izdevušos uzskatāms arī nesen sarīkotais mūzikāli-literārais vakars Latviešu biedrības namā, ar rakstnieka Knuta Lesiņa un brīvākslinieces Valdas Lesiņas piedalīšanos. Apmeklētājus interesēja rakstnieka temats „Gadi un sejas", raksturojot Kalamazū mirušos latviešus — Jēkabu Poruku, Ādolfu Ābeli un Jāni Veseli.

● Bijušais Rīgas drēbniekmeistars Vilis Kaškurs, kas savu arodu vēl tagad nav uzdevis, šajās dienās atskatījās uz nodzīvotiem 75 mūža gadiem. Jubilejas dienā viņu sveica Sv. Jāņa draudzes māc. prāv. J. Turks, draudzes vadība, DV apvienības pr-ks A. Minka, vanadžu prece Z. Bērziņa, radi un draugi.

V. B.

BPLA atgādina...

(Pārnesums no 1. lpp.)

starptautisku atzīšanu ierosinātajā Eiropas drošības konferencē.

Ir saprotams, kādēļ Pad. savienība par šo līgumu runā superlatīvos. Būtu, varbūt, arī saprotams, ka ir personības, kuŗas gatavas ierakstīt savu vārdu pasaules vēsturē uz citu tautu rēķina un neievērojot cilvēku tiesību pamatprincipus. Taču Jūs, Ekselence, jau sen esat ierakstīts vēsturē kā brīvības aizstāvis un apspiestības un posta pretinieks, tādēļ Jums nav vajadzības piekrist netaisnībai. Mēs nevaram un arī nevēlamies izteikties par to, kādas vienošanās vācu valdība paraksta attieksmē uz Vācijas austrumu apgabaliem, taču mēs uzskatām par savu pienākumu uzsvērt, ka ne vācu, ne padomju valdībai nav nekādu tiesību darīt ko tādu, kas var ietekmēt citu tautu pašnoteikšanās tiesības.

Mēs tādēļ ceram un lūdzam Jūsu ekselenci deklarēt, ka 1970. gada 12. augusta vācu - padomju līgums neizraisa 1939. gada 23. augusta Ribentropa - Molotova nolīguma atzīšanu, ka šis līgums nenozīmē latviešu tautas un reizē ar to arī igauņu un lietuviešu tautu legālo un morāli tiesību uz neatkarību un pašnoteikšanās noraidījumu un ka Jūsu valdība šādu nostāju ieturēs arī paredzamajā Eiropas drošības konferencē saskaņā ar universālajām cilvēku tiesībām.

Šādās cerībās, Ekselence, atļaujamies šodien, 18. novembrī, suverēnās Latvijas valsts proklamēšanas atceres dienā, izteikt Jums mūsu patiesu cieņu."

★

Saturā un sakārtojumā no augšējā nedaudz atšķirīgi memorandi, visi tekstā vienādi, nosūtīti kristīgi demokratiskās partijas (CDU) vadītājam Georgam Kīzingeram, kristīgi sociālās partijas (CSU) vadītājam Francam Jozefam Štrausam un abu šo partiju kopīgās frakcijas vadītājam Rietumvācijas bundestāgā (parlamentā) Raineram Barcelam.

Arī šajos memorandos paskaidrots, ka BPLA kā demokratiski ievēlēts iestādījums pārstāv visus brīvajā pasaulē dzīvojošos latviešus un runā arī visas latviešu tautas vārdā, kuŗa pati, dzīvojot apspiestībā aiz dzelzs aizkara, to nevar darīt. Memorandā norādīts, ka kanclers Brants gan izteicies, ka Maskavā parakstītais līgums nevienu neapdraud, bet no Austrumvācijas ministru padomes deklarācijas izriet, ka šī līguma kodols ir otra pasaules kaŗa iznākumā Eiropā radušās territoriālā status quo atzīšana.

„Tā kā mēs jau pirms šī līguma parakstīšanas ar telegrammu bundeskancleram protestējām pret iespējamo nodomu atzīt visas pašreiz Eiropā pastāvošās robežas, mēs tagad apellējam pie Jums kā viena no vadošajiem vācu tautas pārstāvjiem," teikts memorandā, tālāk turpinot: „Var jau būt, ka, līgumu parakstot, vācu pusei bija nodoms neko un nevienu neapdraudēt, taču fakts ir, ka šis līgums vēl vairāk apdraud apspiesto, bet kādreiz brīvo Baltijas tautu jau tagad visai mazās izredzes uz pašnoteikšanos. Kaut līguma parakstītāji apņēmušies tikai ievērot un par neaizkaramām uzskatīt pašreizējās robežas, kas, varbūt, būtu pamatojums ar tikai reālistisku de facto stāvokļa apstiprinājumu, Pad. savienībai tas tomēr dod iespēju līgumu izmantot tā, lai sasniegtu savu tālāko mērķi, proti — de jure legālizējumu savai varmācīgajai un nelikumīgajai Baltijas valstu okupācijai. Jau tagad ir skaidrs, ka šis līgums ir pirmais solis šīs ieceres īstenošanai paredzamajā Eiropas drošības konferencē, par kuŗu tik ļoti entuziastiski izteicies šēla kungs (Rietumvācijas ārlietu ministrs, — ref.."

Arī šai memorandā teikts, ka BPLA nevar runāt par Vācijas austrumu apgabaliem un vai līgums ietekmē šo apgabalu iedzīvotāju fundamentālās pašnoteikšanās tiesības, bet BPLA uzskata par savu pienākumu uzsvērt, ka ne Rietumvācijas, ne Pad. savienības valdībai nav tiesību noteikt citu tautu likteni un darot ko tādu, kas negātīvi ietekmē citu tautu pašnoteikšanos. Memoranda turpinājumā atgādināts, ka Rietumvācijas pirmais kanclers Ādenauers, uzņemot diplomātiskas attieksmes ar Pad. savienību, katēgoriski atteicies atzīt Baltijas valstu inkorporāciju tajā, lai cik ļoti Kremlis nopūlējies to panākt, un ka visas turpmākās Rietumvācijas valdības šo goda palīkumu paturējušas, turpretim pašreizējās valdības parakstītais līgums ar Maskavu var veicināt Pad. savienības centienus panākt Baltijas valstu inkorporācijas starptautisku atzīšanu, līdz šim visām pūlēm šai virzienā paliekot nesekmīgām. Memoranda nobeigumā teikts: „Ievērojot latviešu un vācu tautu gadsimtiem ilgo kopīgo vēsturi un kultūras attieksmes, mēs apellējam pie Jums, priekšsēža kungs, un Jūsu partijas nesekmēt šādu netaisnību un cilvēku pašnoteikšanās tiesību laušanu. Kā Jums jau zināms, 1939. gada Ribentropa - Molotova nolīgums Baltijas valstis praktiski nodeva Pad. savienības varā. Mums ir sāpīgi iedomāties, ka demokratiska vācu valdība šo kauna darbu tagad, kaut arī klusējot, varētu akceptēt, un mēs nespējam ticēt, ka šādu līgumu vācu bundestāgs varētu pat ratificēt. Tādēļ mēs atļaujamies, priekšsēža kungs, Jūs lūgt pirms šī līguma ratificēšanas panākt skaidrību un nodrošināt deklarāciju, ka latviešu un arī citu tautu taisnīgās prasības pēc pašnoteikšanās, uz ko tās sakarā ar cilvēku tiesībām un vispār atzītiem tautu tiesību pamatprincipiem ir tiesīgas, ar šo līgumu nav apdraudētas un ka vācu valdība šādu viedokli uzturēs arī iespējamā Eiropas drošības konferencē."

Red.

PATEICIBA

Visiem, visiem, kas mani draudzīgi atcerējušies 75. gadmijā, sirsnīgs izjusts paldies.

Hermanis Kreicers, Čikagā

Hamiltonā 7. decembrī par

pilsētas galvu atkal ievēliet

Vic Copps

Informācijai lūdzu zvaniet:

527-3801

7. decembri Hamiltonā par

kontrolieri atkal

ievēliet

JAMES CAMPBELL

Balsojiet par

aldermani

Vincent AGRO

7. DECEMBRĪ

HAMILTONĀ, Ward 2

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

5. decembrī — pl. 18.30 Latviešu namā Latvijas kāpaskolas dibināšanas atceres vakars.

5. un 6. decembrī — DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš — bazārs DV namā, 125 Broadview Ave.

5. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā LNJAK rīkotā „Zāļās zivtiņas kafejnīca"

12. decembrī — plkst. 7.30 vak. koncerts Ziemsvētku ieskaņai Sv. Jāņa baznīcā, 200 Balmoral Ave. Piedalās A. Vaivode, pie ērģelēm brīvm. V. Kviesis.

19. decembrī — pl. 4.30 pēcp. DV namā Toronto nodaļas bērnu un pieaugušo Ziemsvētku eglītes vakars ar svētbrīdi un priekšnesumiem.

20. decembrī — plkst. 3 p.p. Walmer Road baptistu dievnamā Ziemas svētku ieskaņa mūzikā. Piedalās latviešu baptistu draudzes koris, solisti un stīgu ansamblis.

31. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā Jaungada sagaidīšana jauniešiem pagraba zālē.

3. janvārī — plkst. 3 pēcp. Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums.

16. janvārī — pl. 7 vak. Latviešu namā LMM kluba tradicionālā zaļu balle.

30. janvārī — plkst. 7 vakarā vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē Toronto.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie vecī".

LŪDZU, KLAUSIETIES raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

ESTE MEAT PRODUCTS

691 Mount Pleasant Rd. Toronto,

tālr. 483-1306

TAGAD IGAUŅU VADĪBĀ.

†

Ella Zuntaka

dz. CIMBULIS

mirusi traģiskā nāvē 1970. gada 24. novembrī Toronto.

Sēro

Mākslinieku vienība LATVIS

†

Mūsu saimes locekle

DZEJNIECE

Elvira Leja

dzimusi 1914. gada 26. aprīlī Latvijā,
pēkšņi aizsaukta aizsaulē 1970. g. 28. oktobrī Kanadā

Norimusi,
milestības gaismā
ieiet dvēsele
ar mēness stara dzirksti.
(Tuksneša augs, 108)

Sērās

Akadēmiskās organizācijas

RAMAVE Amerikas kopa

Steidzīgi vajadzīgs FABRIKAS PĀRSTĀVIS Ontario provincē.

Jābūt labai angļu valodai. Labs atalgojums.

Zvanīt no plkst. 10 rītā līdz 4 pēcpusdienā

Toronto 759-5697

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

T. Krūka — Uniforma, stāsti	$5.50
P. Aigars — Nemirstīgais nemiers, rom.	$5.50
A. Kraujiete — Kristals un māls — dzeja	$5.50
I. Gubiņa — Raksts putekļos, rom.	$5.00
I. Grebzde — Saule manā logā, stāsti	$4.80
E. Andersons — Tur plīvoja Kurzemes karogi	$5.80
Latviešu kaŗavīrs II pasaules kaŗa laikā	$8.30
Latviešu Sporta vēsture	10.00
Dekteris — Dorvas ciema laudis, rom	$7.00
A. Niedra — Rīga dienās, nedienās, rom.	$5.50
V. Hermane — Bez Tevis, dzej.	$3.20
J. Turbads — Ķēves dēls Kurbads, pasaka	$4.00
A. Eglītis — Cilvēka mežā, rom.	$6.00
G. Janovskis — Nelūgtos ciemos, stāsti	$5.00
E. Blanks — Latvju tautas ceļā uz neatkarīgu valsti, kultūrvēsturiska apcere	$4.00
A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
M. Bukis — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes	$5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā	$5.30
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Kikauka — Putni, rom.	$4.20
Indra Gubiņa— Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši, dzej.	$2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējužo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis , reflekaijas	$4.20
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķaps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

DV grāmatnīcā, 491 College ielā, Toronto

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Arhibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2316. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

6. decembrī, plkst. 11 dievkalpojums un svētdienas skola.

13. decembrī, plkst. 11 dievkalpojums un svētdienas skola.

20. decembrī, plkst. 3 pēcp. eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma eglītes sarīkojums ar bērnu teātri, Ziemsvētku vecītis un bērnu rotaļas.

Ceturtdien, 24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Piedalīsies draudzes koris.

25. decembrī, 1. Ziemsvētku dienā, plkst. 10 rītā svētku dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2729.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

6. decembrī, plkst. 2 pēcp. adventa dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

20. decembrī, plkst. 3 pēcp. Bērnu eglītes dievkalpojums ar priekšnesumiem baznīcas zālē.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

31. decembrī, plkst. 7 vakarā Vecā gada vakara dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONĀ

25. decembrī, plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

6. decembrī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10,15 stunda abām Bībeles klasēm.

Sestdien, 5. decembrī, plkst. 6.30 vakarā „Ziemsvētku tirdziņš."

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

6. decembrī, plkst. 1.30 pēcp dievkalpojums (2. adventa). Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma jaunatnes stunda.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā 499 Sparks ielā.

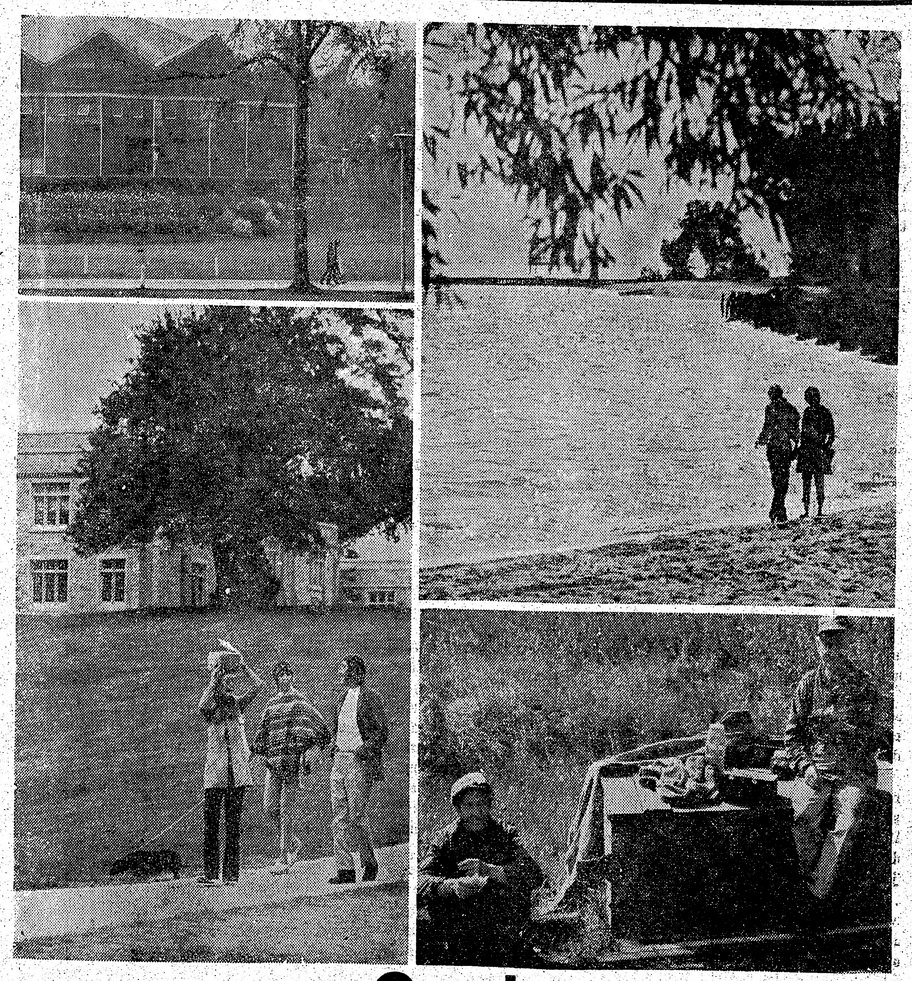

Ontario.

Vai ir vieta, kur jums patiktos labāk?

Ontario iedzīvotāji ir laudis, kas še nedzīvotu, ja citur būtu labāk. Mēs esam laudis, kas še ieradušies no simt zemēm un apmetušies uz dzīvi. Cilvēki ar mugurkaulu, un spēku, un vēlēšanos gūt panākumus. Vīrieši un sievietes, kas gadu desmitos jau panākuši tādu dzīves standartu, pēc kā citās zemēs cenšas gadu simteņiem. Ja mums piemīt kāda vaina, tā ir mūsu pastāvīgā pazemība. Ontario iedzīvotāji var lepoties, ka ir ontarieši un kanadieši... tikai viņi to reti apliecina. No oikonomiskā viedokļa tas nav pa.. izi. Jo vairāk cilvēku atbalsta Ontario un Kanadu, jo l..bāk. Piesārņošanas apkarošanā, piemēram, Ontario kļuvusi vadītāja pasaules mērogā. Visi par piesārņošanu runā, — mēs darām. Vairāk nekā biljons dolaru līdz šim ieguldīti ūdens apgādes un kanalizācijas ierīkošanai daudzos apgabalos visā provincē. Mums ir likumi, lai sauktu pie atbildības rūpnīcas, kas piesārņo gaisu un ūdeni; aizdevumi un piešķirumi, lai palīdzētu uzņēmumiem, kas vēlas novērst piesārņošanu. Protams, mums nepieciešama nodrošināta, stipra saimniecība, lai šo svarīgo programmu atbalstītu. Un še arī jūs varat piedalīties. Kaut mūsu ražība divkāršojusies desmit gados un mūsu ienākumi divpadsmit, ontarieši „neatdusas" uz saviem panākumiem. Priekšā ir prasīga dekāda, pilna izaicinājumu un iespēju jūsu dzīves standartu vēl celt. Lai šo panāktu, mums jātic sev. Un ja par to padomā, tā nav zemē metama ideja.

Ikreiz, kad atbalstāt Ontario — Ontario un Kanada kļūst mazliet stiprākas.

Government of Ontario (V) John Robarts, Prime Minister.

LATVIEŠU NAM
491 College ielā, Toront
izirē
telpa
sarīkojumiem ■ vies
■ Klāj viesību galdu
Tel. 922-293

ATBALSTIET LAIKRAKSTU
LATVIJ
AMERIKĀ
Atjaunojiet abonement
Pasūtiniet to draugiem
Nododiet savus slūdnāju
jo panākumi neizpaliks
ar to jūs būsit atbalst
laikrakstu.
Apgād
„Daugavas Van

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-

ACU PĀRBAUDE. ACEN
GATAVOŠANA PĒC ĀRS
RECEPTES. ZEISS STI
Speciāla atlaide sūtījum
uz dzimteni.

FRANK VAS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀ
263 College ielā, Toron
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-611

ATKA
Labā iespiedumā
P
LATVIJAS KARTE
Izsūtām arī pa pastu
DAUGAVAS
491 College Stre

IRMA K
Imantica Production
kurā Irma Kurmi
Alfreda Kalniņa, Jāņa
Pianiste — V
Plate dabūjam
491 College St.,
Plat

MĒS I
Laulību un iesv
Vizītkartes
Dokumenti
Koncerti
Sarīkoj
Plak
Vē
Labs darbs
PASŪTINĀJUMUS
AMBER PRINTE
491 College S
Tel. 921 71

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Kāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

ATBALSTIET LAIKRAKSTU
LATVIJA
AMERIKĀ
Atjaunojiet abonementu.
Pasūtiniet to draugiem.
Nododiet savus sludinājumus, jo panākumi neizpaliks un ar to jūs būsit atbalstījuši laikrakstu.
Apgāds „Daugavas Vanagi"

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-0251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

IRMA KURMIS DZIED
Imantica Production izdevusi skaņu plati LP stereo —
kurā Irma Kurmis, soprāns ASV, iedziedājusi
Alfreda Kalniņa, Jāņa Mediņa un Tālivalža Ķeniņa darbus.
Pianiste — Verēna Stelps-Dambrāns.
Plate dabūjama DV GRĀMATNICĀ,
491 College St., Toronto 174, Ont., Canada.
Plates cena $6.00.

MĒS IESPIEŽAM
- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada
Tel. 921 7121 (Code 416)

†

Voldēmārs Zvejnieks

miris traģiskā nāvē 1970. gada 25. novembrī St. Katrīnās.

Viņu mūžīgā piemiņā paturēs

Latviešu mednieku un makšķernieku klubs St. Katrīnās.

BB apdrošināšana *plus*
VALD BEBRIS
1956 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

☆

Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

GAREZERS
DIEVAM UN LATVIJAI

Gaŗezers jūs aicina:

1) NENOKAVĒJIET ZIEDOJUMU 1970. GADA IZLOZEI jo tā notiks jau 27. decembrī

Ziedojumi izlozei atbalsta vasaras vidusskolu, mājmācības skolu, vasaras nometni un palīdz turpināt Gaŗezera izveidošanu, patlaban — ziemas centra nobeigšanu.

LAIMESTI — apbūves gabals ($1,500 vērtībā) ciemā Latvija pie Gaŗezera; $500 un $100 „U.S. Savings Bonds"; 170 citi (3 radio aparāti, daiļamatniecības izstrādājumi, grāmatas, 100 stereo plates „Otra Dziesmu Diena Gaŗezerā) laimesti $1,350 vērtībā. Lozes ir tikai $1.00 gabalā.

Ja jums lozes nav piesūtītas, pazudušas, vai vēlaties vairāk, izlietojiet šo kuponu:

LATVIAN CENTRE GAREZERS, INC.
P. O. Box 9594, Lansing, Michigan 48909
Ar šo nosūtu $ ..... čeku/naudas pārvedumu/naudu un lūdzu man piesūtīt ..... (ā $1.00) Gaŗezera 1970. g. izlozes zīmes.
Vārds: .....
Adrese: .....
..... Zip: .....

Čekus un naudas pārvedumus lūdzam rakstīt uz oficiālo Gaŗezera nosaukumu angļu valodā: Latvian Center Garezers Inc.

2) UZ ZIEMAS CENTRA ATKLĀŠANU UN IESVĒTĪŠANU

svētdien, š. g. 6. decembrī, plkst. 14.00 Gaŗezera Vēju kalnā. Svētbrīdis, referāts, kafijas galds. Ieeja pret ziedojumiem.

3) DOT LATVISKAS ZIEMSVĒTKU DĀVANAS —

stereo skaņu plati **„OTRA DZIESMU DIENA GAŖEZERĀ"**, Platē viss dziesmu dienas koncerts — tautas dziesmas, visu dirigentu attēli uz apvalka, kā arī dziesmu dienas kopskats. Plati patlaban izgatavo — būs gatava Ziemsvētku dāvanām. Cena pirms izgatavošanas—tikai $5.00 gabalā. Pasūtinājumus, pievienojot samaksu, lūdzam sūtīt tieši uz LATVIAN CENTER GAREZERS Rt. 3, Box 369, Three Rivers, Mi. 49093.

☆

DV apgādā iznākušas:
Tonijas Krūkas
UNIFORMA
$5.50
Autore še ietvērusi 9 stāstus un tēlojumus. Gar lasītāja acīm defilē dažādu uniformu nēsātāji. Tur ir gan aizsargu, gan Latvijas armijas virsnieku, vācu vai amerikāņu uniformās tērpti vīri. Iejūtīgi autore zem katras uniformas uztaustījusi drosmē vai bailēs, lepnumā vai pienākuma apziņā pukstošo sirdi.

Pētera Aigara
Nemirstīgais nemiers
romāns
(„Atkusnis sākās oktobrī" II daļa)
$5.50
Autors spraigā stāstījumā tēlo cilvēku alkas pēc brīvības un lielo uzupurēšanos brīvības labā pret apspiestību. Ļoti skaisti autors sarežģī cilvēku likteņus, liek tiem cīnīties, lai brīvības lāpa varētu degt vēl gaišāka.

Pasūtinot DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada,
ABU GRĀMATU KOPIGĀ CENA $10.00

Lūdzu piesūtīt UNIFORMA un NEMIRSTĪGAIS NEMIERS
Samaksai pievienoju $10.00
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Datums ..... Paraksts .....

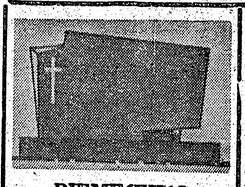
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju) DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

Lielākais un labākais veikals Kanadā **speciāli**
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue / Don Valley Parkway)

Leslie - Finch PĀRDODAMS
4 GUĻAMISTABU BUNGALOVS,
3 gadus vecs. 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš, garāža. Hipotēka 8%. Zvanīt 222-4414 Toronto.

VIENREIZĒJA IZDEVĪBA
iegādāties kultūrvēsturiskās un vienreizējās
Tālivalža Dangava
stāstu grāmatas
"Strandējušo Sala"
vēl atlikušos eksemplārus. Gliti iesieta. 600 lappušu.
Cena tikai $5.90
Šī grāmata uzskatāma par retumu latviešu literātūrā ne tikai savdabīgā satura, spilgto Dienvidamerikas vides tēlojumu, krāšņā kolorīta, neparastu cilvēku rakstura zīmējuma, drāmatisku un traģisku likteņu ainojumu, kā arī autora smalkā stila dēļ, bet jo sevišķi tādēļ, ka tā ir pāragri mirušā rakstnieka pirmā un pēdējā grāmata. Tādēļ tā nedrīkst trūkt neviena literātūras drauga grāmatu plauktā.
Daudzi atzīst, ka šī grāmata glabājama, ieslēgta skapī; daudzi to atzīst par diskutējamu un leteic izlasīt visiem, bet visi to daudzina par vērtīgu, jo tā dod ieskatu intelektuāla rakstnieka spējās izteikt lietas īstajos vārdos, taču tik smalkā valodā un veiklā gudrībā, ka šo darbu lasot, lasītājs pats visu pārdzīvo līdz beidzamam sīkumam.
PIEPRASIET ŠO GRĀMATU!

Daugavas Vanagu Grāmatnīcai, 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada:
Lūdzu piesūtīt ..... eks. „STRANDĒJUŠO SALA".
Samaksai pievienoju $ .....
Vārds, uzvārds: .....
Adrese: .....
.....
Datums: ..... Paraksts .....

LAIKRAKSTA
LATVIJĀ
AMERIKA
ATSEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO
Broadview Delicatessen
105 Danforth Ave.
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
303 Roncesvalles Ave.
Lotus Florists
782 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
951 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat
576 College St.
Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
HAMILTONĀ
O. Andersons
120 Barton St. E.
Northland Grocery
26 Market St.

☆

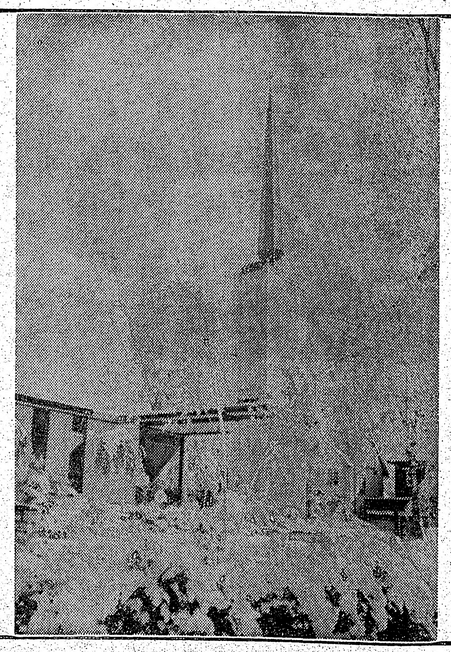
Daugavas Vanagu izdotās jaunās krāsainās ZIEMSVĒTKU APSVEIKUMA KARTĪTES
☆
20¢ gabalā
atkalpārdevējiem atlaide
Kartītes pieprasāmas:
J. Kiekeris, 61 East Glen Cr., Islington, Ont., tālr. 231-4854

Malkoma Makintoša bridinājums

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Bija laiki, kad pārējā pasaule uz Savienoto valstu „starpgadu" vēlēšanām noraudzījās lielā vienaldzībā, jo uzskatīja, ka demokratu un republikāņu spēku samērs amerikāņu likumdošanas iestādēs neiespaido lielajās vēlēšanās pie varas tikušās administrācijas politiskās vadlīnijas.

Šāgada novembŗa „mazo" vēlēšanu iznākums pirmo reizi atbalsojās gandrīz visās pasaules mētropolēs, jo šajās vēlēšanās, gan izpaliekot drāmatiskiem demokratu vai republikāņu panākumiem, tomēr iezīmējās izteikts pagrieziens amerikāņu politiskā noskaņojumā.

Notikušo vēlēšanu autopsija liek secināt, ka Savienoto valstu politiskās burās jau iegūlušies izteikti konservātīvi vēji. Neviens neapstrīd iespēju, ka tieši pateicoties senāta politiskās sejas pārmaiņām prezidents Niksons atlikušajos divos Baltā nama gados var īstenot ne vienu vien agrāk uz ledus uzliktu iekšpolitisku problēmu un ar senāta svētību var ievirzīt ASV ārpolitiku konservātīvi rezervētākā jaunā kursā.

Tas, no kā amerikāņu sabiedrotie un draugi baidās, ir varbūtība, ka Savienotās valstis var ieslīdēt zināmā izolācionismā. Ļoti zīmīgi notikušās vēlēšanas novērtēja Šveices prese, rakstot:

„Vēlēšanas pierādīja, ka amerikāņu interese par ārpolitiskām pasaules problēmām ir noslīdējusi bīstami zemu. Demokratu un republikāņu kandidātu vēlēšanu platformā bija tikai pašu amerikāņu iekšpolitiskās problēmas. Ir jābaidās, ka jaunais konservātīvākais kongress iestāsies par ASV saistību ierobežošanu tieši starptautiskā politiskā forumā. Ja tas notiktu, tad Eiropai būtu jārēķinājās ar nopietnu briesmu periodu."

Ar šo komentāru varbūt ir atgādināta patiesība, ka vilks, no kā Eiropa baidās, ir Pad. savienība.

Pārtikusī amerikāņu lutinātā Eiropas sarkangalvīte to pašu amerikāņu spēku aizsardzībā aizvadītos gados ir izaugusi par veselīgu jaunavu, bet tanī pašā laikā Eiropa ir bijusi neattaisnojami skopa droša valņa celšanai, kas to nedienā vaŗētu pasargāt no Kremļa vilka. Varbūt, ka caurmēra amerikānim nemaz nav jābūt konservātīvam, lai jautātu, kādēļ jau 25 gadus ceturtdaļmiljona amerikāņu armijas ir nepārtraukti jātur sardzē vecajā kontinentā. Vai nepietiktu ar to, ka amerikāņi „nabaga" eiropiešiem palīdzētu tikai ar ieroču piegādi un Eiropa pati rūpētos par sardzes vīriem, kas nepieciešami tās drošībai. Galu galā amerikāņu klātienei Eiropā ir tikai simboliska nozīme, bet šī klātiene amerikāņu nodokļu maksātājiem ir jāiznes uz saviem pleciem.

Un tā Eiropa rēķinājas, ka amerikāņu ārpolitikas jaunie vēji un arī Niksona doktrīna, kas sākumā bija domāta tikai Savienoto valstu saistību nastas atvieglināšanai Tālajos austrumos, agri vai vēlu skars arī veco kontinentu. Bet tā ir tikai varbūt neizbēgama tālās nākotnes mūzika, jo eiropieši ir pārliecināti, ka amerikāņi vienkārši nevar atļauties pamest Eiropu pašu eiropiešu liktenim.

Eiropu no omulīgās pabaŗošanās amerikāņu aizvējā patiesībā jau š. g. 18. februārī pamodināja prezidenta Niksona vēstījums kongresam. Šajā vēstījumā prezidents gluži atklāti pateica, ka ASV turpmāk sagaidīs no saviem sabiedrotiem lielāku uzupurēšanās gatavību, gādājot vairāk pašiem par savu drošību.

Te jāatgādina, ka Savienotās valstis NATO ietvaros iegulda trīsarpusreiz vairāk naudas līdzekļu savas valsts aizsardzības budžetā nekā visas 14 NATO valstis kopā. Militārā budžeta skaitļos tas izteicas — ASV aizsardzības vajadzībām izdot 79,3 bilj. dol., bet pārējo sabiedroto valstu kopējais militārais budžets sasniedz tikai 23,3 bilj. dol. Francija aizsardzībai atvēlējusi 5,6 bilj. dol., Lielbritanija — 5,4 bilj. dol., Rietumvācija — 5,3 bilj. dol., Itālija — 1,9 bilj., Kanada — 1,7 bilj. dol., Holande — 0,9 milj. dol., Beļģija — 0,5 bilj. dol., Turcija — 0,5 bilj. dol., Grieķija — 0,4 bilj. dol., Norvēģija, Dānija un Portugale katra pa 0,3 bilj. dol., Luksemburgas un Islandes militārais budžets patiesībā ir līdzīgs nullei.

Eiropas aizsardzībai vēl šodien sardzē stāv 310.000 amerikāņu karavīru. Te jāpiezīmē, ka pirms 20 gadiem šis amerikāņu sardzes stiprums bija tikai 145.000 vīru.

Amerikāņi Eiropas aizsardzībai uztur apmēram 50 lielas armijas, flotes un gaisa spēku bazes. Tām jāpieskaita vairāk simt mazākas dažādu ieroču šķiru palīgbazes. Eiropas aizsardzībai kalpo ap 700 amerikāņu lidmašīnu gaisa flotē, kas galvenokārt koncentrēta Lielbritanijā un Rietumvācijā. Šajā gaisa flotē ietilpst ap 420 iznīcinātāju-bumbvežu, 210 lielas transportlidmašīnas un ap 100 strūklilidmašīnu. Amerikāņu Sestā flotē Vidusjūrā ir ap 50 kaŗakuģu, kam jāpieskaita raķetes izšaut spējīga zemūdeņu flotile. Istais amerikāņu vairogs Eiropas drošībai ir atomieroči. Domā, ka amerikāņi tagad Eiropas drošībai tur gatavībā apmēram 7000 atombumbas un atomraķešu artilleriju. Tieši Eiropas aizsardzība amerikāņiem izmaksā 14 bilj. dol.

Tas, par ko Eiropa ir patiesībā nobažījusies, tieši tagad ir Niksona „Sarunu ēras" koncepcija, t.i. amerikāņu atjaunotie centieni panākt ASV un Pad. savienības konfrontācijas mazināšanos abu pretējo partu tiešās sarunās.

Britu publicists Malkolms Makintošs ir starptautiski atzīta autoritāte Pad. savienības politikas jautājumos. Makintošs patlaban ir viens no Londonas stratēģisko studiju institūta redzamākiem padomdevējiem. Pagājušā kaŗā viņš kā britu sakaru virsnieks bija piekomandēts sarkanarmijai un pavadīja Pad. savienībā vairākus gadus.

Malkolms Makintošs ir pārliecināts, ka Niksona deklarētā „sarunu ēra" nedos nekādus pozitīvus rezultātus. Viņš norāda, ka sarunas Kremļa izpratnē nebūt nenozīmē to pašu kā šo vārdu iztulko brīvā pasaule. Sarunas Kremlim ir tāds pats stratēģisks ierocis kā militārā, politiskā un saimnieciskā potenciāla likšana svaru kausos Pad. savienības ekspansiju plānu īstenošanai. Uz sarunām Maskava neiet, lai kādas problēmas atrisināšanai nāktu pretim ar piekāpības koncesijām. Maskava sarunās grib noskaidrot tikai to, cik tālu viņas prasību priekšā var rēķināties ar Rietumu piekāpību.

Ir jāievēro, ka Pad. savienība tagad ir sasniegusi apmēram to pašu militāro potenciālu kā ASV. Ja boļševiki ar amerikāņiem ir sākuši šķietami sadarbīgas stratēģisko ieroču ierobežošanas sarunas, tad pēc Malkolma Makintoša domām tam ir svarīgi iemesli. Maskava vēlas panākt Pad. savienības un ASV stratēģisko ieroču potenciāla sava veida „iesaldēšanu", citiem vārdiem, boļševiki cenšas aizkavēt jauna stratēģiskas apbruņošanās perioda iesākšanos, jo šajā bruņošanās sacensībā tie var palikt tālu iepakaļ amerikāņiem. Stratēģisko ieroču ierobežošanas sarunas Pad. savienība uzskata arī par iespējamu forumu divu lielvaru pasaules pārvaldīšanas sistēmas izveidošanai. Citiem vārdiem, Kremlis Helsinkos grib īstenot jaunu Jaltas nolīgumu — pasaules sadalīšanu Pad. savienības un ASV iespaidu sfairās. Malkolms Makintošs norāda, ka pat tad, ja pasaulei būtu jāpiedzīvo Helsinkos izperināta „jauna Jalta", Pad. savienības un Savienoto valstu konfrontācija tomēr nebūtu aprakta, jo abu lielvaru paraksti uz vienošanās dokumenta vēl nebūs nožuvuši, kad Kremlis, gluži kā pēc Jaltas, iztulkos parakstīto pasaules dalīšanu kā koncesiju turpināt iefiltrēties amerikāņu interešu sfairā un atsevišķos gadījumos iestikai vienu soli no tiešas militāras konfrontācijas ar gala mērķi panākt amerikāņu sfairas sabrukumu.

Malkolms Makintošs brīdina Savienotās valstis no aplamām ilūzijām, bet viņš ir pārliecināts, ka prezidents Niksons neiekritīs Kremļa izliktās lamatās, jo pēdējās prezidenta sarunas ar Pad. savienības ārlietu ministru Gromiko esot Niksonam iznīcinājušas visas ilūzijas par Kremļa šķietamo piekāpību.

„Sarunu ēra" nomirs varbūt dabīgā nāvē tikai tādēļ, ka pie sarunu galda līdz šim vēlējies sēsties tikai viens godīgs partneris, un tā ir Vašingtona.

Aleksandrs Ķegumnieks

Izdots politisks bēglis

(Pārnesums no 1. lpp.)

ju jūrniekiem aizgādāt lietuviešu radiotelegrafistu projām pēc krastu apsardzības vecākā ierēdņa kpt. Flečera V. Brauna rīkojuma, saskaņā ar distrikta komandiera admirāļa V. B. Ellisa piekrišanu. Padomju zvejas kuģis „Sovietskaja Litva" un amerikāņu 210 pēdu garais krastu apsardzības kuģis „Vigilant" bija noenkurojušies pie Martha's Vineyard salas, lai apspriestu zvejas tiesības Ziemeļatlantijā, kad lietuviešu radiotelegrafista pārbēgšanas mēģinājums 23. novembrī notika. Krasta sardzes pārstāvji izsacījušies, ka pēdējais lēmums atgriezt lietuvieti atpakaļ uz padomju kuģa bijis pieņemts „apsverot delikātās internacionālās diskusijas attieksmē uz zvejniecības problēmām".

Par brutālo izdošanas gadījumu divas dienas pēc kārtas, 25. un 26. novembrī, bija ziņojis laikraksts „Toronto Daily Star", ievietojot Reutera aģentūras ziņojumu no Vašingtonas, bet otrā dienā — sava speciālkorespondenta Džo Franklenda ziņojumu no Bostonas. 27. novembrī šis pats laikraksts bija trešo reizi atgriezies pie minētā gadījuma, šoreiz īpašā rakstā izcilā ietērpā ievietodams Franklenda interviju ar „Seafood Producers' Association" prezidentu Robertu M. Briezi, kas pārstāv 105 amerikāņu zvejas kuģus. Intervijā ar R. M. Briezi, kādu to sniedz laikraksts „Toronto Daily Star", latviskā tulkojumā ir šāda:

— Aculiecinieks pagājušā nakti atklāja notikumus, kā lietuviešu jūrnieks meklējis aizsardzības uz ASV krasta sardzes kutera klāja, tika mežonīgi piekauts un novilkts atpakaļ uz krievu kuģa. Pārbēdzēja jūrnieka seja bija sasista „putrā". Viņš nokrita uz ceļiem uz kutera „Vigilant" klāja un sauca: „Ak Dievs, palīdzi man!"

Šī šausmīgā drāma notēlojās tikai vienu jūdzi no Martha's Vineyard salas. To attēloja Roberts M. Brieze, latvietis, kas izbēga no Pad. savienības pēc Otrā pasaules kaŗa.

Brieze sacīja, ka viņš mēģinājis palīdzēt lietuvietim, bet krasta sardzes vīri, kas stāvējuši un vērojuši piekaušanu, viņu aizkavējuši. Viņš bija viens no pieciem amerikāņiem, kas piedalījās konferencē par Ziemeļamerikas zvejas tiesībām ar padomju zvejas flotes galvenā kuģa „Sovietskaja Litva" pārstāvjiem.

„Mēs vēlējāmies, lai krasta sardzes komandieris kpt. Ralfs Eustis respektētu lietuviešu bēgļa tiesības, jo viņš atradās uz amerikāņu kuģa resp. ASV territorijā un amerikāņu ūdeņos. Es sacīju kapteinim, ka bēgļa pārcelšana atpakaļ uz krievu kuģa viņam nozīmētu nāvi."

Īsi pēc pusnakts, 24. novembrī, 10 stundas pēc pārbēgšanas mēģinājuma, Brieze sacīja, ka viņš redzējis nolaižam gar kuģa „Vigilant" sāniem glābšanas laivu. Sardzes apkalpes vīri viņam vēlāk izteikušies, ka 30 gadu vecais lietuviešu radiotelegrafists sasists līdz nesamanai un sasietām kājām un rokām iemests glābsanas laivā, lai aizgādātu atpakaļ uz krievu kuģa. „Es biju tā pārsteigts, ka nezināju ko iesākt," sacīja Brieze. „Šausmīgo darbu veica trīs krievu jūrnieki, kuŗiem bija atļauts uznākt uz ASV kutera. Krasta apsardzības virsnieks mums sacīja, ka uz kuģa atrodas kāds krievu bēglis, kas meklē politiskās azilties ības. Bēglis atradās uz ASV kuģa 10 stundu. Šajā laikā krasta sardze vēlējās izzināt, ko ar viņu iesākt."

Pa to laiku Brieze un citi ierēdņi tika ievesti kapteiņa kajītē, lai viņi tur uzkavējas. „Mēs nevarējām redzēt, kas notika uz kuģa klāja, dzirdējām tikai izmisušā palīgā saucienus," sacīja Brieze. „Kamēr mēs atradāmies uz apakšējā klāja, bēglis nokrita uz tā uz ceļiem un sauca: 'Ak Dievs, palīdzi man!' Viņš uz ceļiem lūdzās un raudāja. Tad viņš izlauzās uz augšējā klāja, kur atradās kapteiņa kajīte. Pēkšņi viņš ielauzās tajā. Mēs redzējām, ka bēglis bija apakškreklā, ar asiņainu seju. Tad viņš skrēja uz kuģa pakaļgalu un sauca: 'Palīgā, palīgā, palīgā!' Drīz pēc tam viņš bija atpakaļ uz krievu kuģa."

Brieze sacīja, ka viņš uzzinājis, ka krievu un amerikāņu kapteiņi veduši sarunas par bēgļa izdošanu. „Īsi pēc pusnakts," sacīja Brieze, „trīs krievu jūrnieki uznāca pēc pārbēdzēja. Krasta sardzes komandieris sacīja, ka viņš saprotot mūsu bailes, bet viņa augstākais priekšnieks Bostonā devis rīkojumu atgriezt bēgli uz krievu kuģa visiem nepieciešamiem līdzekļiem. Man nebija iespējams bēgli glābt, pielietojot varu, jo biju padots militāram likumam," sacīja Brieze.

„Kad kuģa apkalpe atgriezās no bēgļa izdošanas, tā sacīja, ka viņš bijis nesamaņā, jo krievi turpinājuši sist," paskaidroja Brieze, piebilzdams, ka pie bēgļa atrasts piezīmju bloks, viņa sievas vēstules un fotografija.

Tajā pašā laikā, kad pie Masačuzetas krasta norisinājās notikums ar lietuviešu bēgli, ko bez šaubām vaŗ apzīmēt par lielāko traģēdiju kāda vien cilvēka dzīvē var notikt, 27. novembrī no pasažieru-kravas kuģa „Volkerfreundschaft", kas atradās ceļā uz Kubu, jūrā ielēkuši četri austrumvācieši. Notikums norisinājies pie Amerikāņu sēkļa, 8 jūdzes no Floridas krasta. Bēgli tūliņ uzņemti 22 pēdu gaŗā laivā. Austrumvācijas kuģis, pēc bēgļu ielēkšanas okeanā, samazinājis gaitu, bet kad redzējis, ka viņi uzņemti laivā, turpinājis ceļu uz Kubu.

Bēgšanu jau iepriekš izplānojis Čikagā dzīvojošais Eriks Blejs, natūrāllzējies amerikānis, lai glābtu savu Austrumvācijā palikušo brāli Kārli. Šim nolūkam viņš noorganizējis laivu, kuŗa galdījusi okeanā austrumvāciešu kuģi uz kuŗa atradies brālis. Kad pēdējais pēc norunātā signāla ielēcis ūdenī, viņam pakaļ devušies vēl trīs citi bēgļi — mikrobiologs Pēters Rosts un ārsti Heinrichs un Manfreds Kupferi, kas komandēti uz Kubu zinātniskos nolūkos. Bēgļi atradušies ūdenī tikai divas minūtes, kad tos uz sava klāja uzņēmusi Erika Bleja noorganizētā glābšanas laiva. Krasta sardze bēgļus nodevusi FBI aģentiem nopratināšanai.

Kremļa varoņu „otrās puses" ir uzkrītoši korpulentas. (Fakts).
„Madame Pompidū, ko jūs ietsicat, lai ieturētu slaido līniju?"
„Aizmirstiet kartupeļus."
Ed. Keiša karikatūra

+

Traģiskā nāvē mirusi 24. novembrī Toronto

Ella Zuntaka

dzim. CIMBULIS

Ik gadu vientuļāki
Tiek mūsu trimdas soļi;
Ar ilgām vienuviet
Steidz sakrist kopā oļi.

Ed. Tūters

Sērās vienoti viņu piemin

Argentīnas līdzgaitnieki — 14 gimenes Toronto

+

Mūsu mīļā

Otilija Dziļums

dz. HEISTERS

dzimusi 1889. gada 25. janvārī Rīgā,
mirusi 1970. gada 29. novembrī Toronto.

Dziļās sērās

vīrs un dēls Toronto, meita Filadelfijā un dēli ar ģimenēm un mazbērni Latvijā

Mūsu mīļais cīņu biedrs, LKOK Latvijas neatkarības rotas virsleitnants

Eduards Jānis Luhsis

dzimis 1897. gada 2. decembrī Dzelzavā, Latvijā,
miris 1970. gada 29. novembrī Toronto, Kanadā.

Par viņu skumst

Pulkveža O. Kalpaka bataljona karavīri

DV Manitobas nodaļas biedrs

VILIS BALGALS

miris 1970. gada 6. novembrī

Daugavas Vanagu Kanadā bēru fonds

SIKĀS ZIŅAS

SAV. VALSTĪS

Grāmatas „Jane's All the World's Aircraft" izdevējs Džons Tailors izsacījies, ka Rietumi, aizņemti ar Dienvidaustrumāzijas un Ķīnas - padomju strīdu, novērsuši uzmanību, ka Pad. savienība iespiežas Vidusjūrā. Tailors brīdina par spēku līdzsvara pārvietošanos pasaulē padomju spēku izveidošanās dēļ un piezīmē, ka padomju MIG-21 iznīcinātāji kalpo Ēģiptes gaisa spēkos un BE-12, jūras un sauszemes abi-16 bumbvedējus Vidusjūras austrumdaļā. „Ko pavisam nevar apstrīdēt, ir Pad. savienības pakāpeniska ietekme apgabalos no Marokas līdz Sarkanās jūras valstij Jēmenai," saka Tailors un piebilst: „Ir viegli izdarīt šādas kustības, kad ASV ir aizņemtas Dienvidaustrumāzijā un Ķīnas — padomju robežstrīdi mazinājuši Rietumu uzmanību Pad. savienības militārai ekspansijai.

KLĪVLENDA

Jaunatnes teātris rez. A. Rubeņa vadībā iestudēja A. Alunāna „Paša audzināts" un E. Vulfa „Līnis murdā". Izrādes notika oktobŗa beigās un novembŗa sākumā, trīs atkārtojumos. Apvienotās draudzes namā. Dekorācijas un kostīmu metus bija zīmējusi M. Strauta.

Vīru ansamblis Tēvzeme E. Stelmaņa vadībā sniedza Klīvlendas tautiešiem un iebraukušiem viesiem kuplu un vispusīgu latviešu komponistu dziesmu programmu, savas 5 gadu darbības atceres ietvaros. Koncertam sekoja saviesīgs vakars.

AKTUĀLAIS KATRADĀ

☆ Ontario mājokļu sagādes iestāde (OHC) griežas pie visiem Toronto namsaimniekiem ar aicinājumu izīrēt 3, 4 vai 5 guļamistabu dzīvokļus vai mājas OHC aplikantiem. Īres līguma termiņš — 5 gadi. Minētais plāns līdzīgs no 1960. — 64. gadam iedzīvinātajam, kuŗā starpību starp saimnieka prasīto un OHC maksājamo īri izlīdzina ar iestādes piemaksu. Ieinteresētiem namsaimniekiem jāpieteicas OHC birojā Bloor ielā līdz 21. decembrim.

☆ Tuvākā laikā paredzams pārmaiņu ierosinājums ģimenes piemaksu likumā, ieteicot paaugstināt piemaksas par bērniem 4800—5000 dol. gadā ienākumu gruņa. Līdz šim valdība ik gadu izmaksājusi ģimenes pabalstos bērniem līdz 16 gadiem vairāk nekā 560 milj. dolaru. Tās saņem ap 7 milj. bērnu. Jauniešu piemaksas aptveŗ 32 milj. dol. gadā ap 500.000 jauniešiem, kas 17 g. vecumā vēl apmeklē skolu.

☆ 28. novembrī ASV konsulātā Toronto mesta degbumba, bet CBC televīzijas centrālē dūmu bumba. Anonimas zīmes vēlāk vēstījušas, ka šie esot „tautas mostošo revolūcionāro dusmu pirmās pārmācības". Zīmēs bijušas lasāmas parastās radikāļu pļāpas, nobeidzot: „Ilgu mūžu Kanadas komūnistu partijai!" Piedraudēts ar trešo uzbrukumu darba spēka un imigrācijas departamentam. Konsulātam nodarīti zaudējumi par 500 dol., televīzijas centrālē bumba ātri apdzēsta. Pēc Kvebekas parauga viena no zīmēm ar nāves piedraudējumu „fašistiem" Trudo, Burasam un Drapo bija atstāta uz „The Globe and Mail" sarga galda priekšnamā. Zīmes atnesēju — meiteni redzējusi elevātora apkalpotāja.

—as

UTANTS GATAVS INTERESĒTIES PAR KROSA ATBRĪVOSANU

Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants ir gatavs uzņemties atbrīvot angļu diplomātu Džemu Krosu, kuŗu nolaupīja „Kvebekas atbrīvošanas fronte" oktobrī, AN ģenerālsekretāra referents komentēja FLQ 22. novembrī izdoto komunikē, kuŗā lūgta Utanta palīdzība 24 notiesāto terroristu atbrīvošanā, ko Kvebekas teroristi prasa kā samaksu par nolaupīto Krosu. FLQ ierosinājums, acīm redzot, nācis pēc Utanta aicinājuma atbrīvot trīs diplomātus — 1 amerikāni un 1 brazīlieti, kuŗus aizturējuši Urugvajas partizāni kopš augusta un jau minēto Krosu, kas nolaupīts Montrealā 5. oktobrī. AN ģenerālsekretārs gatavs uzsākt izmeklēšanu, ja saņemtu Kanadas sūtņa Bolnes vai angļu sūtņa sēra Kolina Kroves lūgumu.